

Talousarvio 2026

Taloussuunnitelma 2026-2028

Kunnanhallitus 10.11.2025 § 286

SYSMÄ

Sisällysluettelo

YLEISPERUSTELUT.....	4
Talouden yleiskuva ja kehitysnäkymät	4
Toimintamenot ja palvelut.....	4
Investoinnit ja tulevaisuuden turvaaminen	5
Henkilöstö ja toimintakulttuurin turvaaminen	5
Vastuullisuus ja kestävä kehitys	5
Lopuksi	5
TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT.....	6
YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA KUNTIEN TALOUS.....	6
SYSMÄN KUNNAN STRATEGIA.....	8
SYSMÄN KUNNAN TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT	11
TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITTELUN PERUSTELUT.....	13
VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET	16
VUOSIKATTEEN RIITTÄVYYS POISTOIHIN.....	19
TOIMINTAKATTEEN KEHITYS	20
TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	20
KUNNAN ORGANISAATORAKENNE	21
KONSERNIOHJAUS.....	24
VASTUUT JA PÄÄTÖSVALTUUDET	25
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	26
KESKUSVAALILAUTAKUNTA.....	27
VAALIT (sitova).....	26
KUNNANVALTUUSTO (sitova).....	26
TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	27
TILINTARKASTUS (sitova).....	27
KUNNANHALLITUS (sitova).....	27
YLEIS- JA HALLINTOPALVELUT (sitova)	28
ELINVOIMA- JA MAASEUTUPALVELUT (sitova)	30
LOMITUSPALVELUT (sitova)	33
MAA- JA METSÄTILAT (sitova)	35
KAAVOITUS (sitova)	36
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO (sitova).....	37

HYVINVOINTIVALIOKUNTA.....	38
SIVISTYSTOIMEN HALLINTO (sitova).....	38
KOULUTOIMI (sitova)	38
VARHAISKASVATUS (sitova)	41
KUNNAN VAPAA-AIKATOIMI (sitova)	41
TOIMINTAYMPÄRISTÖVALIOKUNTA.....	46
TEKNINEN HALLINTO (sitova)	47
YMPÄRISTÖNHOITO (sitova)	47
YMPÄRISTÖNSUOJELU	47
KIINTEISTÖT (sitova)	48
LIKELAITOKSET (sitova)	49
VESIHUOLTOLAITOS	49
YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTA (sitova)	49
JÄTEHUOLTO (sitova)	50
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ.....	51
INVESTOINTIOSA.....	52
TULOSLASKELMAOSA.....	53
RAHOITUSOSA.....	54
TILILUETTELO.....	56

YLEISPERUSTELUT

KUNNAJOHTAJAN KATSAUS

Sysmän kunta

Vuoden 2026 talousarvio Sysmän kunnassa laaditaan jälleen tilanteessa, jossa toimintaympäristömme muuttuu ja vaatii meiltä sopeutumista sekä ennakoivaa otetta. Kuntatalouden yleinen kehitys Suomessa on haastavaa, ja myös Sysmän on vastattava tulevaisuuden haasteisiin vastuullisesti ja pitkäjänteisesti.

Sysmän kunta on mukana USO 8- verkostossa (Uuden sukupolven organisaatio) yhdessä monen muun Suomen kunnan kanssa. Päijät-Hämeestä mukana verkostossa ovat Heinola ja Iitti. Meneillään oleva kuntastrategian päivittäminen toteutetaan tämän verkoston avustuksella. Kuntastrategia etenee hyväksymisvaiheeseen alkuvuodesta 2026. Samassa yhteydessä laadimme kuntaan maapoliittisen ohjelman, elinkeino-ohjelman sekä viestintästrategian. Kuntastrategia on erittäin merkittävä asiakirja, joka ohjaa kunnan toimintaa ja antaa selkänokan niin viranhaltijoille kuin päätöksentekijöillekin. Samaa karttaa lukien ja yhdessä samaan suuntaan soutuena voimme saavuttaa ne tavoitteet, joita yhdessä kuntalaisten kanssa asetamme kunnan elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Talouden yleiskuva ja kehitysnäkymät

Valtakunnallisesti kuntien talous on ollut paineessa kasvavien kustannusten, väestön ikääntymisen ja valtionosuusleikkausten vuoksi. Sysmässä väestörakenteen muutokset näkyvät erityisesti palvelutarpeen kasvuna vanhusväestössä sekä verotulojen kasvun maltillisuutena. Kunnan tulopohja perustuu jatkossakin vahvasti kiinteistöveroon, kunnallisveroon ja valtionosuuksiin, joiden kehitystä seuraamme tarkasti.

Jää nähtäväksi, milloin paljon puhuttu valtionosuusuudistus näkee päivänvalon? Mikäli VOS toteutuu ennusteen mukaisesti, vaikuttaisi se myös Sysmän talouteen erittäin negatiivisesti. Päijät-Häme kokonaisuudessaan olisi tämän nollasummapelin häviäjien puolella ja tämän torson uudistuksen vaikutukset alueellemme olisivat erittäin negatiiviset. Uudistus on tulossa lausunnolle marras-joulukuun vaihteessa, eikä kunnilla ole vielä mitään tarkkaa tietoa uudistuksen vaikutuksista. Pahimmassa tapauksessa tämä tulisi vaatimaan jo merkittäviä toimenpiteitä talouden tasapainottamisen suhteen, joka varmasti näkyisi veroprosentissa sekä kiinteistöveroissa.

Toimintamenot ja palvelut

Talousarviossa korostetaan palveluiden järjestämisen tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Pyrimme säilyttämään peruspalveluiden korkean laadun, mutta samalla tehostamme toimintaa esimerkiksi digitalisaation ja palveluverkoston kehittämisen keinoin. Palvelut säilyvät parhaiten niitä käyttämällä. Tekoälyä on otettu käyttöön eri toimialoilla Sysmässä hyvinkin aktiivisesti. Laadukkaan koulupolun, päivähoidon ja terveystalouden säilyminen kunnassa on edelleen ensisijaista. Lapsiperheisiin haluamme panostaa erityisesti, poissulkematta mitään muuta väestöryhmää. Syntyvien lapsien määrä uhkaa vähetä Sysmässä jo kriittiselle tasolle. Markkinointia tehostamalla ja kertomalla meidän hyvistä sivistyspalveluista onnistumme ehkä houkuttelemaan tänne uusia lapsiperheitä. Toki se

edellyttää toimivia ja monipuolisia asumisen vaihtoehtoja. Laadukas ja kohtuuhintainen vuokra-asuminen on myös mahdollistettava ja sen kehittämisessä meillä on vielä paljon työsarkaa.

Investoinnit ja tulevaisuuden turvaaminen

Vuoden 2026 investointiohjelma painottuu olemassa olevan infrastruktuurin ylläpitoon ja kunnostukseen, Vuosikuluihin on varattu määrärahaa jo käytöstä poistuneiden rakennusten purkuun. Kunta varautuu myös mahdollisiin elinvoimaa vahvistaviin hankkeisiin, kuten yritystoiminnan ja matkailun edistämiseen sekä energiatehokkuuden parantamiseen. Nämä investoinnit toteutetaan harkiten, talouden kestävyyttä vaarantamatta. Sysmän kunnan kestävä vuosittainen investointi taso on noin 2,5 miljoonaa. Tulevana vuonna 2026 Talasniemen infran rakentaminen on merkittävin yksittäinen investointi ja toivottavasti kunnan vuonna 2023 hankkimat Talasniemen tontit saadaan ensi vuonna myyntiin.

Henkilöstö ja toimintakulttuurin turvaaminen

Kunnan henkilöstö on avainasemassa palvelujen tuottamisessa ja kehittämisessä. Panostamme henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen sekä työhyvinvointiin, sillä tyytyväinen henkilöstö tarkoittaa laadukasta palvelua kuntalaisille. Yhteistyön ja avoimen toimintakulttuurin kautta varmistamme, että Sysmä pysyy houkuttelevana työnantajana.

Vastuullisuus ja kestävä kehitys

Sysmän kunta kantaa vastuunsa ilmasto- ja ympäristöasioissa. Vuoden 2026 talousarviossa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet esimerkiksi energiaratkaisuissa, kierrätyksessä ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Sananlaskun sanoin: "Ei vara venettä kaada" – varautuminen tulevaan on viisautta, jota noudatamme myös talousarviossa.

Lopuksi

Talousarvio vuodelle 2026 on laadittu realistisesti ja vastuullisesti. Pidämme huolta kunnan elinvoimasta, palveluista ja talouden tasapainosta. Kiitän kunnan henkilöstöä, luottamushenkilöitä ja kuntalaisia yhteistyöstä sekä rakentavista keskusteluista. Uusi kunnanvaltuusto aloitti toimikautensa kesäkuussa 2025. Yhteistyö edellisen valtuuston kanssa oli hyvää ja rakentavaa, toivottavasti jatkamme samalla tiellä nyt myös uuden valtuuston kanssa tulevat neljä vuotta.

Yhdessä rakentavasti toimien Sysmä pysyy vahvana nyt ja tulevaisuudessa.

Sysmässä, lokakuussa 2025

Lasse Peltonen

vt. Kunnanjohtaja

TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA KUNTIEN TALOUS

Suomen julkinen talous on lähivuosina suurten haasteiden edessä. Vuosien 2026-2028 aikana valtiontalous ja kuntataloudet joutuvat tasapainoilemaan kasvavien menojen, väestön ikääntymisen ja hitaan talouskasvun kanssa. Velkaantuminen jatkuu ja julkisen talouden kestävyys on edelleen koetuksella. Hallitus on sitoutunut sopeutustoimiin, mutta niiden vaikutukset näkyvät vasta viiveellä. Valtiontalouden alijäämä pysyy keskimäärin noin 8 miljardin euron tasolla.

Inflaatio on vuosina 2026-2028 maltillista. Vuonna 2026 kuluttajahintojen nousun ennustetaan olevan noin 1,3 % ja vuosina 2027-2028 noin 2 %. Tämä on selvästi hitaampaa kuin 2020-luvun alun inflaatiopiikki. Maltillinen inflaatio tukee ostovoimaa ja hillitsee korkojen nousupainetta. Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan vuosina 2026 ja 2027 noin 1,5 % vuosittain. Suomen toipuminen on edelleen hidasta varsinkin kuluttajasektorilla. Kasvua tukevat investoinnit, viennin elpyminen ja kulutuksen piristymisen. Rakentamisen odotetaan toipuvan hiljalleen ja energiasiirtymä tuo uusia investointimahdollisuuksia.

Työllisyysasteen ennustetaan nousevan hiljalleen. Vuosina 2026 työllisyysaste on noin 72,1 % ja sen odotetaan paranevan edelleen vuosina 2027-2028. Työttömyysaste on kuitenkin edelleen korkea, syyskuussa 9,1 prosenttia. Heikentynyt työllisyystilanne heijastuu kuntien maksamiin sakkomaksuihin. Talouskasvun myötä työpaikkojen määrä lisääntyy ja parantuneen työllisyystilanteen vuoksi verotulot nousevat ja sosiaalimenot pienentyvät. Vielä vuonna 2026 työttömyysasteen oletetaan olevan 9 prosentin tuntumassa. Vuonna 2027 työttömyysaste pudonnee lähemmäs 8 prosenttia.

Valtion vuoden 2026 talousarvion yhteyteen on laadittu kuntatalousohjelma vuodelle 2026. Valtion toimenpiteet ovat sekä kuntataloutta vahvistavia että heikentäviä. Kuntataloutta heikentävät erilaiset valtion sopeutustoimet. Valtionosuuteen esitetään hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys. Kuntien valtionosuuksia pienentää edelleen yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuonna 2026. Kuntien kotouttamistehtävien määrärahaa leikataan 30 milj. eurolla vuoden 2027 tasolla. 18-24 vuotiaiden toimeentulotuen osalta kuntien rahoitusvastuu laajenee 100 prosenttiin, mikäli perheessä ei asu muun ikäisiä henkilöitä. Vuoden 2025 tasoon kunnan peruspalvelujen valtionosuus kasvaa n 185,5 milj. euroa. Tähän summaan sisältyy mm. harkinnanvaraisen korotuksen maksaminen kunnille sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistus. Soteuudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuotta 2023 vaikuttavat vielä vuonna 2026, mutta eivät enää vuonna 2027, mikäli valtionosuuksien uudistus toteutuu.

Kuntatalousohjelmaan sisältyy myös monia vero- ja maksuperustemuutoksia. Niiden vaikutukset kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti. Keskeisiä muutoksia veroperusteissa on mm. työtulovähennyksen kasvattaminen, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennykelpoisuuden poistaminen, työhuonevähennyksen poistaminen sekä työsuhdepolkupyöräedun poistaminen.

Kuntatalouden tila on heikentymässä edelleen vuonna 2025. Kunta-alalle sovitut palkan- korotukset 2,8 % vuonna 2025, yhteensä 7,37 % vuosina 2025-2028, sekä TE-palvelu- uudistus nostavat kuntien toimintakuluja. Kohonnut työttömyys nostaa kuntien osuutta

työttömyysetuuksien rahoituksesta. Kuntien eriytyminen korostuu entisestään. Kaupungistuminen, väestön ikääntyminen ja muuttoliike johtavat siihen, että osa kunnista kasvaa ja kehittyy ja osa kunnista taas kamppailee väestökadon, palvelujen ylläpidon ja taloudellisen kantokyvyn kanssa. Taloudellinen eriytyminen heijastuu suoraan verotukseen.

Kuntaliitto toteuttaa noin 2 vuodessa kyselyn Manner-Suomen kuntien talousjohtajille. Tämän syksyisessä talousbarometrissä, kuntien talousjohtajat arvioivat kuntien talouden tilan ja talousodotusten heikentyvän hieman. Yli puolet vastaajista arvioi, että kunnan talousnäkymät ovat tällä hetkellä heikohkot. Vuoden kuluttua 70 prosentissa kunnista talousnäkymät ovat joko huonot tai erittäin huonot. Odotukset ovat jyrkentyneet heikoimmin Varsinais-Suomessa ja Päijät-Hämeessä. Valtaosassa kunnista ei kuitenkaan ole veronkorotuspaineita. Vastaajista 13 kuntaa on nostamassa veroprosenttia yli 0,5 prosenttiyksikköä. 32 kunnassa korotuspaine on 0,2 - 0,5 prosenttiyksikköä. Kyselyyn saatiin vastaukset 193 kunnasta. Suomessa on 292 kuntaa. Vuonna 2025 68 kuntaa nosti veroprosenttiaan ja vain neljä laski sitä.

Kiinteistöverouudistus on ollut Valtionvarainministeriöllä pitkään työn alla. Uudistus on lopultakin tarkoitus toteuttaa vuoden 2026 aikana. Uudistuksen tavoitteena on päivittää kiinteistöjen verotusarvot vastaamaan paremmin markkina-arvoja. Uuden järjestelmän tavoitteena on olla vanhaa järjestelmää oikeudenmukaisempi, koska verotusarvot pysyisivät ajan tasalla niiden päivittyessä jatkuvasti. Täten verotusarvo vastaisi paremmin alueen hintatasoa ja rakentamiskustannuksia. Erityisesti kasvukeskuksissa kiinteistöverot voivat nousta, kun maapohjien ja rakennusten arvot tarkistetaan. Samalla kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoja on tarkoitus laskea, jotta veronkorotukset pysyvät kohtuullisina. Uudistukseen sisältyy myös helpotuksia. Esimerkiksi alle 30 m²:n kokoiset piharakennukset, kuten saunat ja vajat, saatetaan vapauttaa kiinteistöverosta kokonaan.

Kuntia suuresti koskettava valtionosuusuudistus lykkääntyi vuodelle ja olisi nyt alustavasti tulossa voimaan vuoden 2027 alusta. Uudistuksella on suuret vaikutukset yksittäisten kuntien valtionosuuden määrään. Vaikein ratkaistava asia on ollut sote-erien tilanne. Niiden poistaminen tai poistamatta jättäminen vaikuttaa noin sataan kuntaan niin, että uudistuksen etumerkki vaihtuu. Mikäli sote-erät uudistuksesta poistetaan, kuuluu Sysmän kunta häviäjien joukkoon. Uudistuksen piti tulla kuntiin lausuntokierrokselle lokakuun lopussa ja lausuntoaika päättyisi 22.12.

SYSMÄN KUNNAN STRATEGIA

Kunnanhallituksen strategian mukaiset tavoitteet 2023-2025

Painopiste 1

Elinvoimainen

Tavoitteet				
1. Sysmässä kävijöiden määrä kasvaa	2. Parannetaan yrittäjyyden toimintaedellytyksiä	3. Elinvoimaohjelma vuosille 2023-2025	4. Monipaikkaisuus ja etätyömahdollisuudet	5. Elinvoiman ja monimuotoisuuden mahdollistava

Mittarit	
Talousarvion toteuma Mittaa koko painopisteen tavoitteita	1.1 Kävijämäärät Sysmässä
2.1 Uusien yritysten määrä x kpl 2.2 Uusien yritysten investoinnit 2.3 Ostovoimakasvu % / liikeyritykset 2.4 Kunta – liikeyritykset kumppanuus	
4.1 Hankerahoituksen hyödyntäminen monipaikkaisuuden ja etätyön mahdollisuuksien kehittämisessä	4.2 Luodaan monipaikkaisuuden tiloja yrittäjille
5.1 Uusien vapaa-ajan asuntojen määrä 5.2 Uusien asukkaiden määrä 5.3 Uusien asuntojen määrä	

Painopiste 2

Hyvinvoiva

Tavoitteet	
1. Tasapainoinen talous on kaiken päätöksenteon taustalla ja mahdollistaa kunnan palvelut ja investoinnit	2. Hyvän johtamisen ja tekemisen Sysmä
3. Hanketoiminnan osaaminen ja käytäntöjen kehittäminen	4. Hankkeiden ja apurahojen hyödyntäminen
5. Sysmän kunta tekee yhteistyötä hyvinvointialueen sekä järjestöjen kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä	
6. Hyvinvoivat lapset ja nuoret	
Mittarit	
1.1 Talousarvion toteuma ja investoinnit	1.2 Hyvinvointikertomuksen hyödyntämäinen palvelujen kehittämisessä
1.3 Strategian ja päätöksenteon yhteys	2.1 Vahvistetaan poliittisen johtamisen taitoja ja kykyä koulutuksen keinoin
2.2 Hankitaan ammatillisen johtamisen koulutusta	3.1 ja 4.1 Hankkeille haettu ja saatu rahoitus 4.2 Hankerahoituksella toteutetut hyvinvoinnin edistämistoimenpiteet
5.1 Kunnan hyvinvointisuunnitelma ja sen mittarit	5.2 Työhyvinvointikysely
5.3 HYTE-kerroin	6.1 Kouluterveyskysely

Painopiste 3

Uudistava

Tavoitteet	
1. Lukion kehittäminen ja kansainvälistyminen	2. Sysmän Yhteiskoulun kokonaiskasvatuksellinen konsepti
3. Lomituspalvelut osana Sysmän kunnan menestystä	4. Lomituspalvelut osana ruoantuotantoketjua ja huoltovarmuutta
5. Ammattimainen johtaminen monipaikkaisessa työyhteisössä ml. toiminnan kehittäminen ja uudistaminen	
6. Riskien arviointi ja ennakointi	7. Laadukas ja elinvoimainen toimintaympäristö
Mittarit	
1.1 Ulkopaikkakunnalta tulevat opiskelijat 1.2 Kansainväliset opiskelijat	2.1 Kouluterveyskysely 2.2 Kokonaiskasvatussuunnitelma
3.1 Lomituspalveluiden talous osana kunnan taloutta 3.2 Lomituspalvelu kunnan imagotekijänä	4.1 Asiakaspalvelukysely / lomituspalvelut 4.2 Tilakäyntien lukumäärä / lomituspalvelut 4.3 Pidetyt vuosilomapäivien lukumäärä/yrittäjä/vuosi
5.1 Taataan yhdenvertaiset ja laadukkaat lomituspalvelut 53 kunnan alueella	5.2 Osaamisen ja ammatillisen tason arviointi
5.3 Uudistava johtajuus	5.4 Työhyvinvointikysely
6.1 Riskien arviointisuunnitelma ja arvioinnin aikataulutus	7.1 Uusien työpaikkojen määrä 7.2 Elinkeinorakenteen arviointi ja uudistaminen

SYSMÄN KUNNAN TALOUSARVION LÄHTÖKOHDAT

Sysmän kunnan taloustilanne on kehittynyt kahden viime vuoden aikana suotuisasti. Alkuvuodesta 2025 Sysmän kunnasta tuli velaton eikä uuteen rahoitukseen ole tarvinnut turvautua. Omien pääomien määrä edellisessä tilinpäätöksessä oli n. 20 miljoonaa euroa ja kuluvan vuoden ylijäämä parantaa kunnan vakavaraisuutta edelleen. Vuoden 2026 talousarvio näyttää ylijäämäiseltä. Mahdollisen valtionosuusuudistuksen vaikutus vuoden 2027 alusta on Sysmän kunnan näkökulmasta taloutta heikentävä ja suunnitelmavuosien tulokset alenevat uudistuksen vuoksi. Kunnalla on onneksi käytössä keinoja lisätulojen hankkimiseen mm. verotulojen muodossa.

Vuonna 2026 osallistuva budjetointi on tarkoitus toteuttaa jo kolmannen kerran. Talousarvioon on varattu 30 000 euron määräraha. Osallistuvalla budjetoinnilla kuntalaiset otetaan mukaan talouden suunnitteluun, kun he saavat tehdä ehdotuksia investoinneista tai palveluista, mitä kunnan pitäisi järjestää. Vuoden 2025 osallistuva budjetointi toteutettiin osittain vuoden 2024 osallistuvaan budjetointiin saatujen ehdotusten perusteella. Pääpaino on ollut erilaisilla kuntalaisille järjestettävillä tapahtumilla. Vuonna 2026 saatetaan kokeilla uutta lähestymistapaa osallistuvaan budjetointiin varattujen rahojen kohdentamisessa.

Sysmän kunnan investoinnit ovat ensi vuonna 3 365 t €. Investoinneissa keskitytään edelleen infran kunnostamiseen sekä Talasniemen kunnallistekniikka rakennetaan valmiiksi. Ohrasaaren alueen kehittäminen virkistyskäyttöön jatkuu. Vuonna 2025 Sysmän kunnan rakennuskantaa vähennettiin myynnein sekä kiinteistöjä purkamalla. Vuonna 2026 on tarkoitus purkaa entinen lämpökeskuslaitos sekä tehdään vanhojen käytössä olevien kiinteistöjen kohdennettuja peruskorjaustoimenpiteitä. Suunnitelmavuosina investointitaso pyritään pitämään 1,5 miljoonan tasolla.

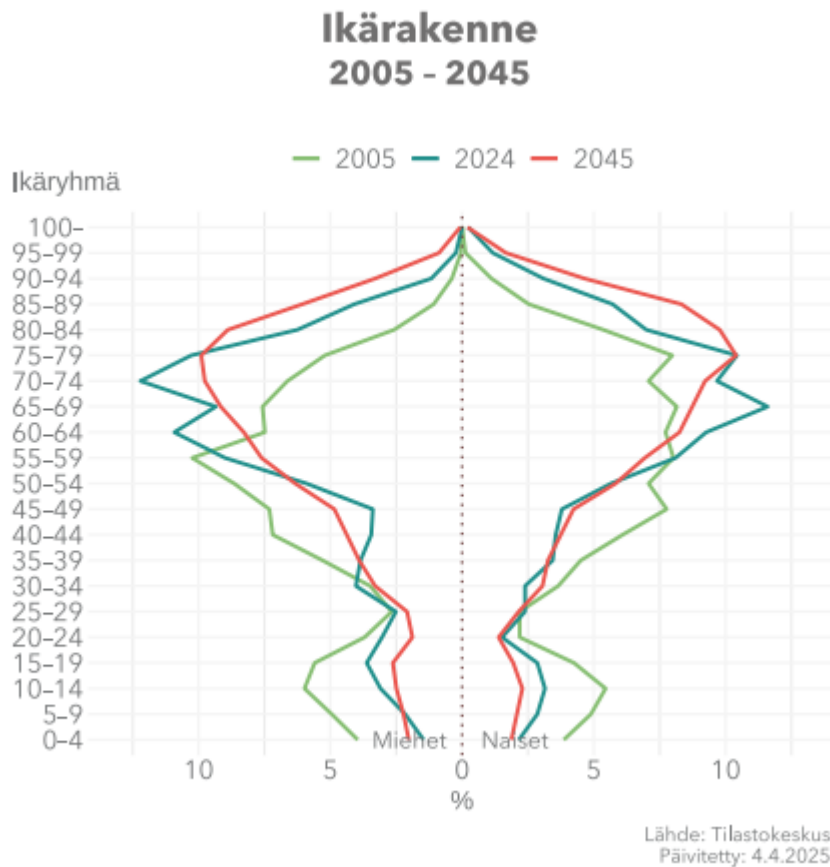
Vuoden 2026 aikana käynnistetään terveyskeskuskiinteistön yhtiöittäminen. Sotekiinteistön yhtiöittämisvelvoite on osa soteuudistusta, jonka myötä kunnilla on velvollisuus yhtiöittää sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen vuokraustoiminta viimeistään vuoden 2027 alusta. Terveyskeskuskiinteistön vuokratuotot ja kiinteistöt kulut on poistettu suunnitelmavuosien luvuista.

VÄESTÖ

Sysmän väkiluku oli syyskuussa 3369 asukasta. Syyskuun tilanteen mukaan kunta on muuttoliikkeen seurauksena menettänyt 20 henkilöä. Luonnollinen väestönlisäys on -49).

Väestö ennakkotieto	Syntyneet ennakkotieto	Luonnollinen väestönlisäys ennakkotieto
3 369 (↓)	6 (↑)	-49 (↑)
9/2025	1-9/2025	1-9/2025

Väestön ikääntyminen jatkuu ja vuoteen 2045 mentäessä väestön ikärakenne painottuu 70-79 vuotiaisiin.

TYÖLLISYYS JA TE-PALVELUT

Vuonna 2025 te-palvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnille. Sysmän kunta kuuluu Päijät-Hämeen työllisyysalueeseen yhdessä Hollolan, Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Iitin, Kärkölän, Orimattilan ja Padasjoen kanssa. Hollola toimii te-palvelujen vastuukuntana. Sysmän kunnassa varauduttiin siihen, että Te-palvelujen hoitaminen vaatisi kunnalta lisää henkilöstöresursseja, mutta lisäresursseja ei kuitenkaan ole tarvinnut käyttää.

Hämeen Ely-keskusalueella oli syyskuun lopussa 21 283 työtöntä työnhakijaa. Edelliseen vuoteen verrattuna määrä kasvoi 2 553 työnhakijalla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,4 prosenttia. Sysmän kunnan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,1 prosenttia, ollen 115 henkilöä.

Avoimet työpaikat kuukauden lopussa	Työttömät työnhakijat	Työttömyyden virta yli 3kk työttömyyteen
NA •	115 (↓)	50 % (↓)
9/2025	9/2025	9/2025

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITTELUN PERUSTELUT

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan talousarvio osana taloussuunnitelmaa on toisaalta valtuuston keskeinen kunnan toiminnan ohjausväline toisaalta kunnan kokonaistaloudellinen suunnitelma. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarvio on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan talousarviovalmistelu perustuu kuntalakiin (410/2015), kunnan hallintosääntöön sekä Kuntaliiton ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoihin ja yleisohjeisiin.

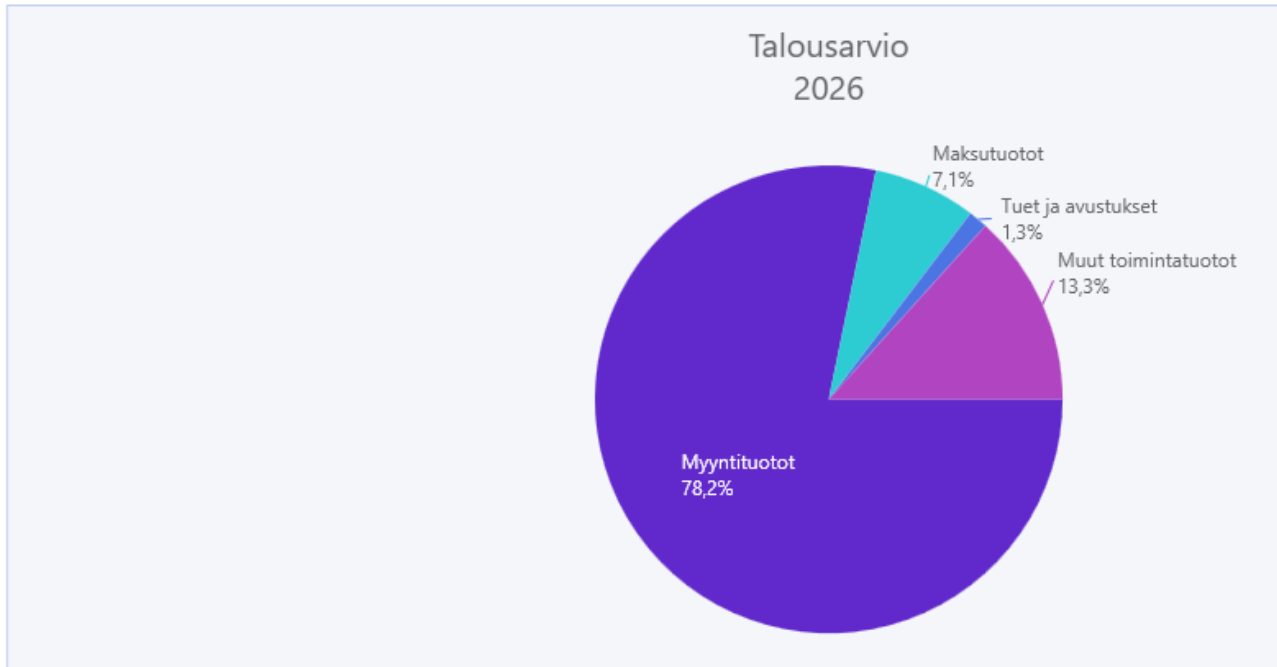
Käyttötalouden ja investointien suunnittelussa huomioidaan edellisen tilikauden toteuma, meneillään olevan tilikauden tilinpäätösennuste sekä arvioidaan mahdollisia palvelutarpeen muutoksia ja niiden vaikutuksia suunnitelmakauden menokehykseen. Tulorahoituksen osalta verotulojen ja valtionosuuksien arvioinnissa hyödynnetään Kuntaliiton ja verohallinnon verotulo- ja valtionosuusennusteita. Kunnan taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talousarvio on osa kunnan strategian toteuttamista. Uusi strategia on Sysmän kunnassa valmisteilla ja se tuodaan päätöksentekoon vuoden 2026 alussa.

TOIMINTATUOTOT JA -KULUT

SYSMÄ

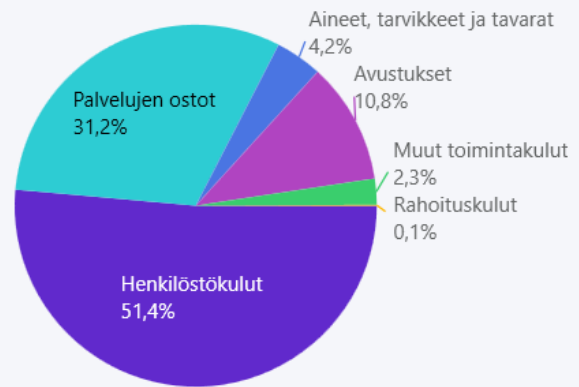
TA - Ympyrä - Tulojakauma

Sysmän kunta

	2026	
	Talousarvio	
Myyntituotot	13 649 601	78,2 %
Maksutuotot	1 244 420	7,1 %
Tuet ja avustukset	229 710	1,3 %
Muut toimintatuotot	2 322 785	13,3 %
TOIMINTATUOTOT	17 446 516	100,0 %
Rahoitustuotot	160 000	0,9 %

Talousarvio
2026

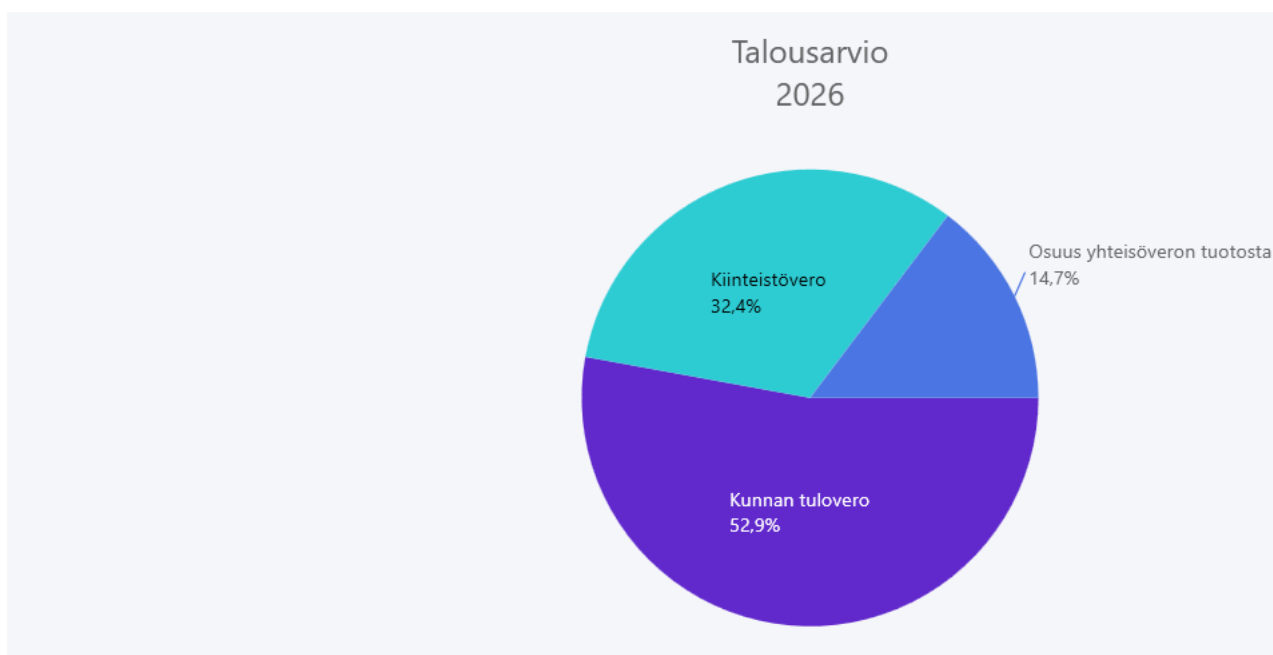
	2026
	Talousarvio
Palkat ja palkkiot	-10 858 427
Henkilösivukulut	-2 430 264
Henkilöstökulut	-13 288 692
Palvelujen ostot	-8 077 396
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 102 477
Avustukset	-2 803 336
Muut toimintakulut	-1 968 329
Toimintakulut	-27 240 230
Rahoituskulut	-20 000

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

VEROTULOT 2026

SYSMÄ

TA - Verotulot
Sysmän kunta

	Talousarvio 2026		Taloussuunnitelma 2027		Taloussuunnitelma 2028	
5000 Kunnan tulovero	4 088 000	52,9 %	4 047 000	52,2 %	4 147 000	52,4 %
5100 Kiinteistövero	2 508 000	32,4 %	2 508 000	32,3 %	2 508 000	31,7 %
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	1 136 000	14,7 %	1 203 000	15,5 %	1 263 000	16,0 %
Verotulot	7 732 000	100,0 %	7 758 000	100,0 %	7 918 000	100,0 %

Sysmän kunnan perimä tuloveroprosentti on 6,4 prosenttia.

Sysmän kunnan perimät kiinteistöveroprosentit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,95 %
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 %
- vakituinen asunto 0,50 %
- muu kuin vakituinen asunto 1,00 %
- yli 10 MVA voimalaitokset 3,10 %
- kiinteistöverolain 13 a §:n mukaan tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetun yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja maapohjan kiinteistöveroprosentti 0,00 %.

VALTIONOSUUDET 2026

TA - Valtionosuudet

Sysmän kunta

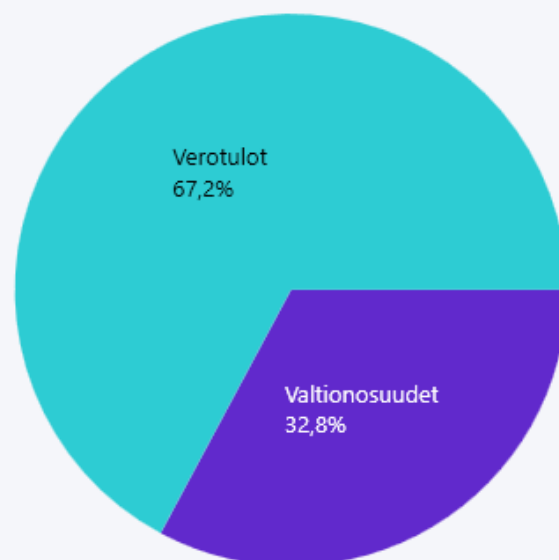

	Talousarvio 2026		Taloussuunnitelma 2027		Taloussuunnitelma 2028	
5501 Kunnan peruspalv. valt.osuus i	2 574 681	68,1 %	1 957 641	61,9 %	1 957 641	61,9 %
5502 Verotuloihin perustuva valt.os	867 303	23,0 %	867 303	27,4 %	867 303	27,4 %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	3 441 984	91,1 %	2 824 944	89,3 %	2 824 944	89,3 %
5701 Opetus- ja kultt. muut valtion	-359 139	-9,5 %	-359 139	-11,4 %	-359 139	-11,4 %
5890 Verotulomenetyksen korvaus	695 950	18,4 %	695 950	22,0 %	695 950	22,0 %
Muut valtionosuudet	336 811	8,9 %	336 811	10,7 %	336 811	10,7 %
Valtionosuudet	3 778 795	100,0 %	3 161 755	100,0 %	3 161 755	100,0 %

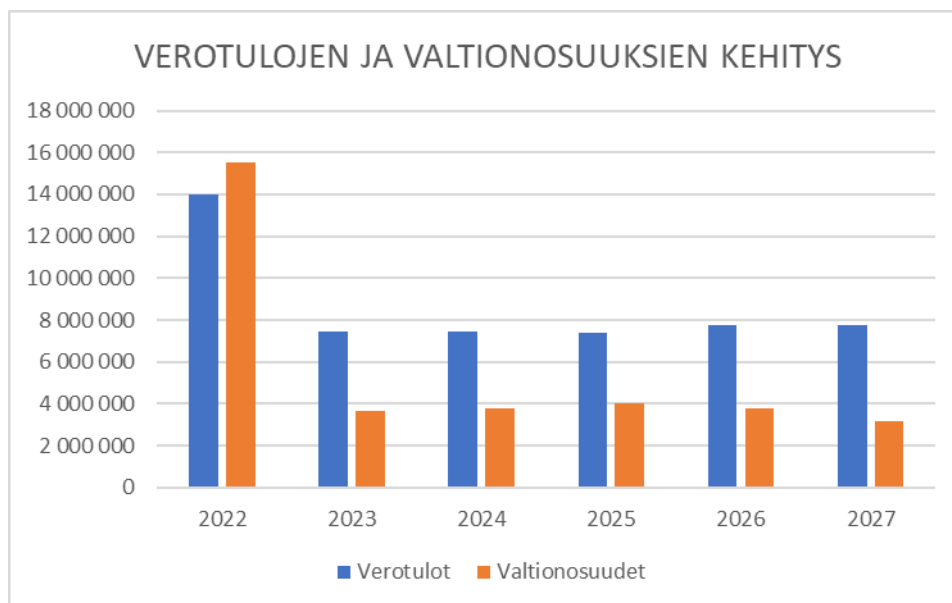
VALTIONOSUUDET

Kuntien valtionosuudet Suomessa ovat vuonna 2026 keskimäärin noin 754 euroa asukasta kohti. Sysmän kunta saa valtionosuuksia n 1102 eur/asukas. Vuoden 2025 valtionosuuksiin tuli uutena ominaisuutena te-uudistuksen valtionosuusrahoitus. Te-uudistuksen valtionosuus sisältyy jatkossa peruspalvelujen valtionosuuteen eikä sitä enää eritellä.

Talousarvio 2026

	Talousarvio 2026	Taloussuunnitelma 2027	Taloussuunnitelma 2028
Verotulot	7 732 000	7 758 000	7 918 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	3 441 984	2 824 944	2 824 944
Muut valtionosuudet	336 811	336 811	336 811
Valtionosuudet	3 778 795	3 161 755	3 161 755
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	11 510 795	10 919 755	11 079 755

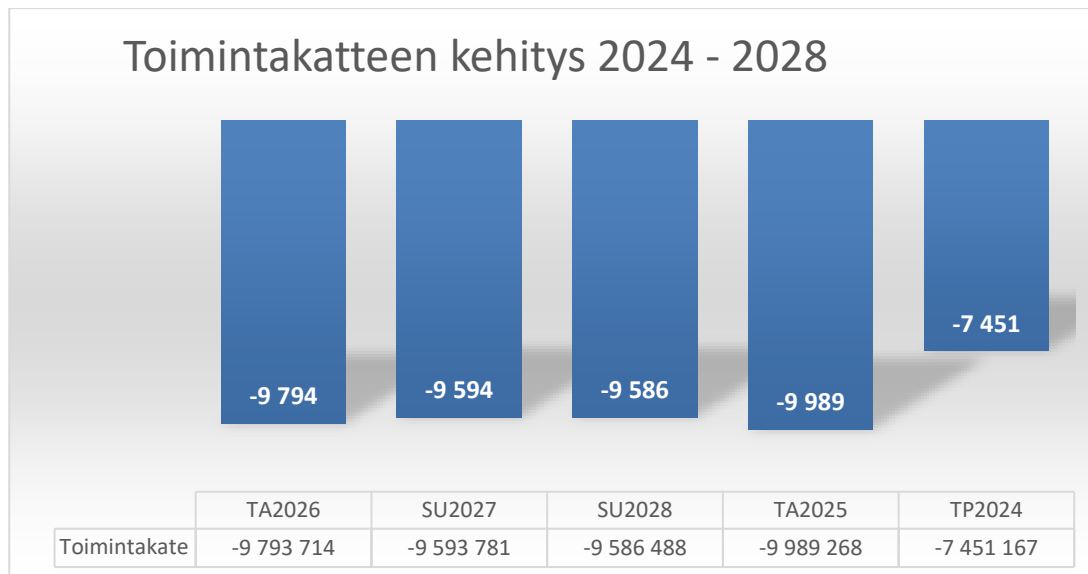

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verotulot	14 015 928	7 458 000	7 473 796	7 376 000	7 732 000	7 758 000
Valtionosuudet	15 502 201	3 635 250	3 784 199	4 015 764	3 778 795	3 161 755
Yhteensä	29 518 129	11 093 250	11 257 995	11 391 764	11 510 795	10 919 755

VUOSIKATTEEN RIITTÄVYYS POISTOIHIN

TOIMINTAKATTEEN KEHITYS

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja –suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Käyttötalousosa kuvaa kunnan järjestämän toiminnan rahoittamista vahvistetun organisaatorakenteen mukaisesti. Käyttötalousosassa kunnan toiminta on jaettu tulosalueisiin ja edelleen tulosyksiköihin. Kukin tulosyksikkö koostuu vähintään yhdestä kustannuspaikasta, johon budjetoidaan tileittäin toimintatuotot ja –kulut sekä laskennalliset erät ja vyörytykset hallinnosta. Käyttötalousosassa toimintakate kuvaa kullekin palvelualueelle osoitettua nettomäärärahaa, eli tuottojen ja menojen erotusta.

Investointiosassa esitetään palvelualueittain kunnan pitkävaikutteiset toimintaa palvelevat hankinnat eli investoinnit. Investointiosassa hyväksytään kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille.

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo- ja rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman toimintakate kuvaa käyttötalouden tulojen ja menojen erotusta. Toimintakatteeseen lisätään verotulot, valtionosuudet ja rahoitustuotot sekä vähennetään rahoituskulut. Poistot ja arvonalennukset vähennetään edellisten erotuksesta.

Tilikauden yli- tai alijäämä muodostuu mahdollisten varausten muutosten jälkeen. Tilikauden ylijäämä voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää edellisten vuosien yli- /alijäämätilille lisäämään kunnan omaa pääomaa. Alijäämäinen tilikauden tulos voidaan kattaa varauksista tai rahastoista tehtävillä siirroilla tai jättää edellisten vuosien yli-/alijäämätilille vähentämään omaa pääomaa.

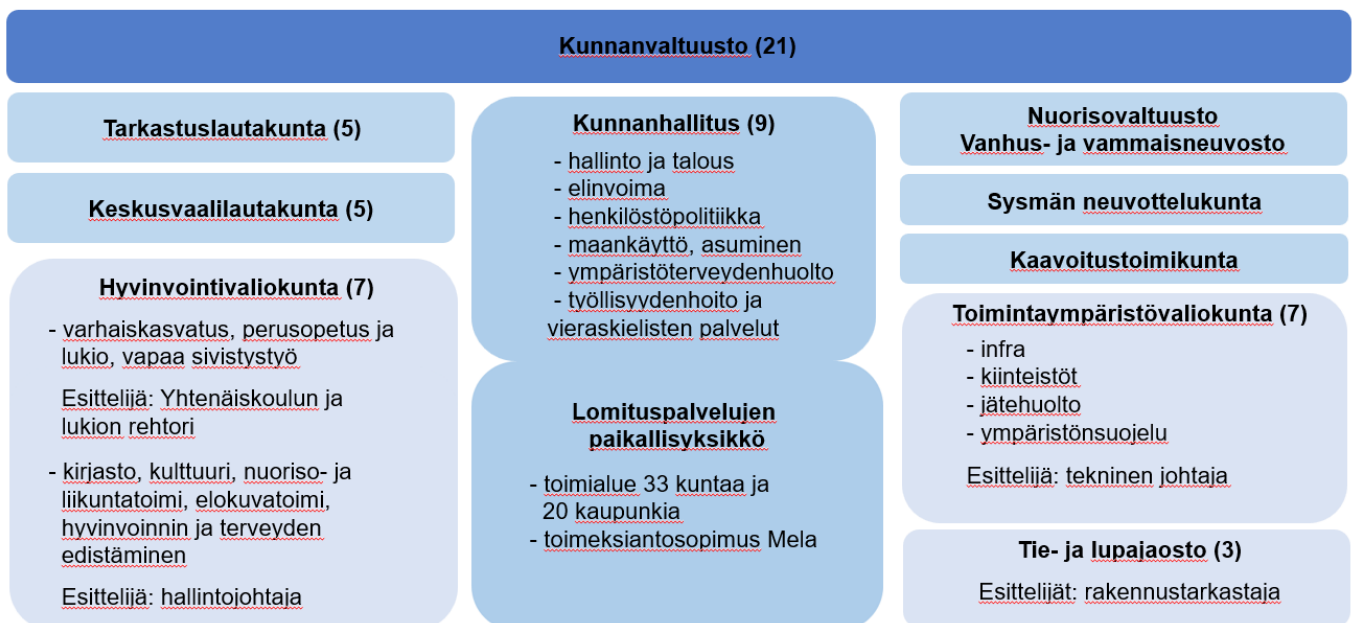
Rahoitusosa kuvaa tarkasteltavien varainhoitovuosien rahanliikkeitä. Rahoitusosaan kootaan arviot kunnan rahan lähteistä ja rahan käytöstä. Rahoitusosa kuvaa varainhoitovuosien rahavirtojen vaikutusta maksuvalmiuteen.

Tavoitteisiin liittyvät talousarviovuotta koskevat toimenpiteet ovat valtuustoon nähden sitovia. Talousarvion määrärahat ovat bruttomääräisinä sitovia valtuustoon nähden tulosalue- tasolla. Investointiosa on valtuustoon nähden sitova kiinteän omaisuuden osalta, talonra- kennus hankekohtaisesti, kunnallistekniset hankkeet yhteismääränä ja irtaimistohankkeet toimielin-kohtaisesti. Sitovuustasoista on säännelty hallintosäännön 57 §:ssä sekä kulloin- kin määräävässä talousarviossa.

KUNNAN ORGANISAATORAKENNE

Sysmän kunnan toimielinorganisaatio vuonna 2026

SYSMÄ

TOIMIELINTEN JA TULOSALUEITTEN HIERARKIA

TOIMIELIN TULOSALUE TULOSSYKSIKKÖ

10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

10 VAALIT

100 Valtiolliset vaalit

110 Kunnallisvaalit

11 KUNNANVALTUUSTO

11 KUNNANVALTUUSTO

120 Kunnanvaltuusto

12 TARKASTUSLAUTAKUNTA

12 TILINTARKASTUS

130 Tilintarkastus

13 KUNNANHALLITUS

13 KUNNANHALLITUS

140 Kunnanhallitus

14 YLEIS- JA HALLINTOPALVELUT

150 Hallintopalvelut

151 Muut palvelut

160 Elinvoima

162 Elinvoimatyöt

170 Henkilöstöpalvelut

21 MAASEUTUPALVELUT

210 Maaseututoimi

240 Joukkoliikenne

25 LOMITUSPALVELUT

220 Lomituspalveluiden hallinto

230 Lomitustoiminta

27 MAA- JA METSÄTILAT

535 Maa- ja metsätilat

57 KAAVOITUS

570 Kaavoitus

68 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

670 Ympäristöterveydenhuolto

30 SIVISTYSTOIMI

30 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO

300 Sivistystoimen hallinto

31 KOULUTOIMI

310 Peruskoulutus

330 Keskiasteen koulutus

390 Vapaa Sivistystyö

40 VAPAA-AIKATOIMI

410 Vapaa-aikapalvelut

430 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

50 TEKNINEN TOIMI

50 TEKNINEN HALLINTO

500 Tekninen hallinto

510 Teknisen toimen hankkeet

51 YMPÄRISTÖNHOITO

515 Liikenneväylät

520 Puistot ja yleiset alueet

525 Jätehuolto

527 Vesistöjen huolto

52 KIIINTEISTÖT

530 Rakennukset

54 LIIKELAITOKSET

545 Vesihuoltolaitokset

55 SISÄISET PALVELUT

551 Työpalvelut

58 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTA

580 Rakennusvalvonta

581 Ympäristönvalvonta

59 JÄTEHUOLTO

590 Jätehuolto

KONSERNIOHJAUS

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Sysmän kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt ja omistusosuudet yhteisöistä:

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalo	100 %
Asunto Oy Sysmän Ulpukankulma	100 %
Asunto Oy Sysmän Päijätaho	100 %
Asunto Oy Sysmän Peltotie 1	100 %
Pinx Oy	100 %

Osakkuusyhteisöt

Kiinteistö Oy Sysmän Työsuhdetalo	22,43 %
Kiinteistö Oy Sysmän Palvelutalo	46,80 %

Kuntayhtymät

Päijät-Hämeen Liitto	2,50 %
Koulutuskeskus Salpaus kuntayhtymä	1,84 %

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan omistajaohjauksen periaatteista ja konserni-ohjeesta. Kuntakonsernin asema kuntien talouden seurannassa vahvistui Kuntalain 410/2015 voimaan tullessa. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Kunnanhallitus ohjaa ja koordinoi Sysmä-konsernin toimintaa ja taloutta. Kunnanjohtaja vastaa Sysmä-konsernin operatiivisesta johtamisesta ja seurannasta. Tytäryhteisö raportoi toiminnastaan ja taloudestaan sekä riskienhallinnastaan kunnanhallitukselle.

FCG Finnish Consulting Group on laatinut Sysmän kunnalle selvityksen Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalon tilanteesta. Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalo on ollut taloudellisesti haastavassa tilanteessa pitkään. Yhtiön vuokratulot riittävät kattamaan tämänhetkiset vuositteiset kulut, mutta lainanlyhennyksiin ja peruskorjauksiin vuokratulot eivät riitä. Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalon hallitus laatii FCG:n selvityksen pohjalta erilaisia vaihtoehtoisia laskelmia ja ne esitellään valtuustolle loppuvuodesta. Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalolle esitetään myönnettäväksi 370 000 euron suuruinen laina, millä maksetaan kerrostalon purku osoitteessa Leppäkorventie 16 sekä loppuosa lainasta käytetään yhtiön rahoituksen uudelleenjärjestelyyn. Kerrostalojen purkaminen edellyttää Museoviraston hyväksymistä. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus myönsi 21.10.2025 Kiinteistö Oy Sysmän Vuokratalolle avustuksen purkukustannuksiin, mikä on maksimissaan 109 812,50 €.

Yhtiön asuntojen vuokrausaste oli syyskuun lopussa 88 %:a. Osa asunnoista on tällä hetkellä kuitenkin siinä kunnossa, etteivät ne ole vuokrattavissa ja ne sijaitsevat pääosin piakkoin purettavassa kerrostalossa. Vuokrataloyhtiöissä on suoritettu asumisen keskittämistä. Kunnan vuokra-asuntojen kuntoon kiinnitetään huomiota ja vuokra-aste

pyritään pitämään lähellä 100 %. Tuon tason saavuttaminen on kuitenkin haastavaa, koska vuokralaisia on vaikea löytää kerrostaloasuntoihin. Kerrostalojen korjausvelka on niin suuri, ettei niiden korjaaminen ole enää kannattavaa. Loputkin kerrostalot osoitteissa Leppäkorventie 25 ja 27 puretaan tulevaisuudessa. Purkuaikataulu niiden osalta on vielä avoin.

Kiinteistö Oy Sysmän Palvelutalossa suunnitellaan putkiremonttia. Remontti käynnistyy lähiaikoina rahoituksen selvittyä.

VASTUUT JA PÄÄTÖSVALTUUDET

Kunnanjohtaja

- Elinvoima- ja maaseutuasiat
- Lomituspalvelut
- Kaavoitus
- Maat ja metsät

Hallintojohtaja

- Hallintopalvelut

Rehtori ja Hallintojohtaja

- Sivistystoimi

Tekninen johtaja

- Tekninen toimi

Hankintavaltuudet

Sysmän kunnan hankintaohje KV 26.5.2025 § 25 määrittelee Sysmän kunnan hankintojen toteuttamistavan ja hankintojen dokumentoinnin.

Hallintosääntö on hyväksytty valtuustossa 1.1.2025, ja hankintarajat ovat seuraavat:

Kvall 18.11.2024 § 52

(alv 0 %)

Hankintarajat:

Kunnanjohtaja

< 150 000 €

Tekninen johtaja

< 150 000 € (kansallinen rakennushank.
hankintaraja)

Muut toimialajohtajat:

< 60 000 € (kansallinen palveluosto
hankintaraja)

Tulosalueesta ja toiminnasta vastaavat:

< 30 000 €

Toimielimet:

Toimintaympäristövaliokunta / tekninen toimi

< 300 000 €

Muut toimielimet

< 60 000 €

Kunnanhallitus - teknisen toimen hankinnat

≥ 300 000 €

Kunnanhallitus - muiden toimielimien hankinnat

≥ 60 000 €

Kunnanjohtaja ja toimialajohtajat voivat edelleen siirtää ratkaisuvalltaa hankinta-asioissa oman toimialansa alaisille viranhaltijoille ja työntekijöille. Muille kuin viranhaltijoille hankintaraja voi olla korkeintaan 5 000 euroa.

KÄYTTÖTALOUSOSA

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

VAALIT (sitova)

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka tavoitteena on huolehtia kunnan tehtävistä vaalien järjestämisessä virheettömästi ja taloudellisesti lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti. Vuonna 2026 ei järjestetä vaaleja. Eduskuntavaalit järjestetään vuonna 2027.

Keskusvaalilautakunta

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	0	7 400	0	7 350	22 172	7 350	-100 %
TOIMINTAKULUT	0	-12 470	0	-9 713	-22 273	-9 713	-100 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	0	-5 070	0	-2 363	-101	-2 363	-100 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	0	0	0	-2 625	-2 286	-2 625	-100 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	-5 070	0	-4 988	-2 387	-4 988	-100 %

KUNNANVALTUUSTO (sitova)

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Kunnanvaltuusto

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	-597	0	0 %
TOIMINTAKULUT	-122 201	-107 201	-107 201	-119 251	-91 820	2 950	2 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-122 201	-107 201	-107 201	-119 251	-92 417	2 950	2 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-8 304	-8 304	-8 304	-7 408	-6 433	896	12 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 411	-2 411	-2 411	-2 521	-2 521	-109	-4 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-132 916	-117 916	-117 916	-129 180	-101 371	3 737	3 %

TARKASTUSLAUTAKUNTA

TILINTARKASTUS (sitova)

Valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien ajaksi tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten ja lisäksi hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön. Tilintarkastajat toimivat tehtävässään virkavastuulla. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tulee toteuttaa kuntalain 14. luvussa määrättyt tehtävät.

Tarkastuslautakunta							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTAKULUT	-19 150	-19 150	-19 150	-16 830	-11 325	2 320	14 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-19 150	-19 150	-19 150	-16 830	-11 325	2 320	14 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-481	-481	-481	-537	-366	-56	-10 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-19 631	-19 631	-19 631	-17 367	-11 691	2 264	13 %

KUNNANHALLITUS (sitova)

Kunnanhallitus							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	56 500	56 500	56 500	40 000	20 851	-16 500	41 %
TOIMINTAKULUT	-604 458	-604 458	-604 458	-709 618	-486 740	-105 160	-15 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-547 958	-547 958	-547 958	-669 618	-465 889	-121 660	-18 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-15 243	-15 243	-15 243	-12 442	-11 768	2 801	23 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 693	-5 693	-5 693	-5 000	-4 931	693	14 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-568 894	-568 894	-568 894	-687 060	-482 588	-118 166	-17 %

Kunnanhallitus kokoukset

Kunnanhallitus							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTAKULUT	-129 682	-129 682	-129 682	-129 034	-87 635	648	1 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-129 682	-129 682	-129 682	-129 034	-87 635	648	1 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-6 457	-6 457	-6 457	-5 863	-4 995	594	10 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 693	-5 693	-5 693	-5 000	-4 931	693	14 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-141 832	-141 832	-141 832	-139 897	-97 560	1 935	1 %

YLEIS- JA HALLINTOPALVELUT (sitova)

Hallinnon tehtävänä on luoda edellytykset ylimmän johdon ja koko organisaation tulokselliselle työskentelylle ja huolehtia kunnan suunnitteluun, talous-, henkilöstö- ja muuhun yleishallintoon sekä tiedotukseen liittyvistä tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muiden tulosalueiden vastuulle sekä edistää ja ylläpitää yhteistyötä eri tulosalueiden ja sidosryhmien kanssa.

Hallintopalvelujen tehtävänä on tuottaa mahdollisimman ajantasaista tietoa johdon ja muiden hallintokuntien toimimisen tueksi. Hallintopalvelut tuottaa hallinto-, talous- ja henkilöstöhallinto- sekä atk-palvelut.

Muu yleishallinto sisältää mm. sellaisia yhteistoiminnallisia menoja, joita ei osoiteta hallintopalveluiden toimistomenoihin, mm. verotuskustannukset, yhteistyö maakunnan liiton ja kuntaliiton kanssa.

Henkilöstöpalvelut sisältävät henkilöstöhallinnon ja työsuojelun menot. Työllistämisen tavoitteena on alentaa kunnan työttömyyttä. Työllistymistä edistävillä toimenpiteillä pyritään parantamaan työttömien elämänlaatua, osallisuutta sekä työllistymisen edellytyksiä. Työllistyminen vaikuttaa positiivisesti myös kunnan osuuksiin työmarkkinatuen kustannuksista. Vuoden 2025 alusta työllisyyden hoidon kokonaisvastuu siirtyi kunnille. Sysmä kuuluu Päijät-Hämeen Työllisyysalueeseen ja vastuukuntana toimii Hollola.

- Kuntalisä: TE-uudistuksen valmistelun yhteydessä on pyritty löytämään uusia ja vaikuttavia malleja palkkatuen rinnalle työllisyyden ja elinvoiman edistämiseksi. Alkuperäinen tavoite oli löytää yhtenevä malli työllisyysalueen kunnille, joka oli määrä ajaa sisään seutukaupunkien pilottien avulla. Piloteista ainoastaan yhden kunnan kohdalla on alustavia kokemuksia. Muilta osin pilotit viivästyivät, johtuen esimerkiksi maksatuksiin liittyvien talousteknisten asioiden vuoksi. Pilotit ja yleiset arviot kunta- ja rekrytointilisien kohdalla osoittivat kuitenkin sen, että yhteneväisen mallin luominen vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti ei ole mahdollista. Työttömyyden rakenne esimerkiksi hakijoiden ikärakenteen osalta osoittaa sen, että tukimuodon taloudelliset vaikutukset jäävät erittäin vähäisiksi. Erityisen vähäisiksi ne jäävät pienissä kunnissa, joissa pitkäaikaistyöttömyyden rakenne koostuu suurelta osin iäkkäistä työnhakijoista. Tällöin hitaasti itsensä takaisin maksavalla järjestelyllä ei saateta saada aikaan panostuksen mukaista tulosta ennen

hakijan eläkeiän täyttymistä. On kuitenkin tärkeää päivittää nykyinen vanhan lainsäädännön aikainen kuntalisämalli vastaamaan nykypäivän tilannetta. Kunta – ja rekrytointilisä voi toimia pistemäisenä elinvoimaa ja työllisyyttä edistävänä instrumenttina. Tällä hetkellä ei vielä ole kyetty kuntatasolla määrittelemään, millaisella taloudellisella panostuksella kuntalisää lähdetään edistämään. Pohdittavana on myös tällöin myöntöperusteet ja kuntalisän yhdenvertainen käyttö yrityssectorilla. Laskennallisella tasolla vaikutuksien osalta malli on lähes valmis, mutta tosiasiallinen hyödynnettävyys tulee vielä arvioida seutukaupunkien kokemusten pohjalta ja kohderyhmätasolla paikallisesti kunnassa.

- Nuori työ-toiminnan avulla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä. Nuori työ-toimintaa tukevat Lions Club ja Sysmä Itte-säätiö.

Hallintopalvelut

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	721 706	721 706	721 706	684 348	696 349	-37 358	5 %
TOIMINTAKULUT	-2 073 434	-2 066 433	-2 066 433	-2 101 856	-1 504 294	-28 422	-1 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 351 728	-1 344 727	-1 344 727	-1 417 508	-807 944	-65 780	-5 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-45 005	-45 005	-45 005	-48 446	-35 267	-3 441	-7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-32 429	-32 429	-32 429	-17 177	-22 345	15 252	89 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 429 162	-1 422 161	-1 422 161	-1 483 131	-865 556	-53 968	-4 %

ELINVOIMA- JA MAASEUTUPALVELUT (sitova)

Elinvoimapalvelut, markkinointi ja viestintä

Elinvoimapalvelut toteuttaa kuntastrategiassa päätettäviä toimenpiteitä (2025-2028). Toimialan keskeiset kehittämisen ja edistämisen kohteet vuonna 2026 ovat edelleen kuntamarkkinoinnin ja -viestinnän kehittäminen, kumppanuuksien, yritysneuvonnan ja hankepalveluiden koordinointi yhteistyökumppaneiden kanssa sekä yhteistyö uusien alueiden, toimintojen sekä maankäytön suunnitteluun liittyvien osa-alueiden kanssa. Kunnan markkinoinnin ja viestinnän kehittämiseen on saatu lisäresursssi ja siitä vastaava henkilö. Sysmän kunnassa on kehitteillä erillinen viestintästrategia, panostetaan lisää kuntamarkkinointiin ja uusien asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden saamiseksi Sysmään. Yksi tärkeimpiä elinvoiman osa-alueita on matkailun ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien laajempi strateginen eteenpäin vieminen yhdessä kumppaneiden kanssa. Elinvoimatyön painotukset on esitelty valtuustoseminaarissa syksyllä: laadukas asuminen, yrittäjyyden kehittäminen, Päijänne-teema, kunnan hyvinvointi ja lapsiperheet.

Asuinalueista Otamonportti ja Talasniemi sekä Ilolan matkailualue on tarkastelun alla vuoden 2026 suunnitelmissa kuntastrategian valmistuttua. Näiden alueiden myyntiä sekä uusien toimintojen suunnittelua matkailualueelle tulee kehittää vuoden 2026 aikana. Elinvoiman budjettiin sisältyy loma-asunnon muuttamisesta vakituiseksi asunnoksi maksettava kartoitusseteli.

Yrittäjätapaamisille on saatu systemaattinen toimintatapa yhteistyössä Lahden seudun kehitysyhtiö Ladecin kanssa. Elinvoimatyötä tehdään yhdessä mm. järjestettävien tapahtumien, sidosryhmäyhteistyön ja viestinnän kanssa. Olemme tiivistäneet yhteistyötä Sysmän Yrittäjien, Päijät-Hämeen työllisyyspalveluiden sekä oppilaitosten kanssa. Ladecin kanssa on käyty tapaamassa sysmäläisiä yrittäjiä ja tätä työtä jatketaan vuoden 2026 aikana. Virtaankosken alueella on tapahtunut paljon asioita ja yrittäjyyden edellytyksiä on pyritty kehittämään yhdessä hankkeen kanssa. Tapahtumia on tuotettu hyvinvointi- ja kulttuuri-/kirjastopalveluiden kanssa ja vuoden 2026 tilaisuuksia ja tapahtumia pyritään tekemään entistä enemmän strategiaa vastaavaksi. Luontoelämykset, -tapahtumat ja vastuullisuusteemat näkyvät vuoden 2026 alustavassa suunnittelussa ja näihin pyritään saamaan paikalliset yritykset ja yhdistykset mukaan.

Itä-Hämeen matkailuyhdistyksen kanssa on löydetty uusia suuntia yhdessä yrittäjien kanssa. Asikkalan, Hartolan ja Padasjoen kuntien kanssa on tehty matkailullista markkinointiyhteistyötä materiaalien ja messujen osalta vuotta 2026 silmällä pitäen. Vesistömatkailun saralla on suunniteltu hankkeita ja kehitetty yhdessä kuntien kanssa visioita Suur-Päijänne -teemalla. Lahti Regionin kanssa tehtävä yhteistyö jatkuu maakunnallisella tasolla.

Elinvoiman budjettiin sisältyy myös vauvaraha (2025-2028). Lapsiperheiden tukeminen ja hyvinvoivan arjen takaaminen ovat yhdessä suunniteltavia teemoja sivistys- ja varhaiskasvatus- sekä hyvinvointipalveluiden kanssa.

Lisäksi budjettiin on varattu mahdollinen yhteistyö seuraavalle osalle elokuvasta 100 litraa sahtia. Elokuva ja sen mukanaan tuoma Sysmän tunnettuus nähdään jatkossakin kannatettavana kuntamarkkinoinnin osalta. Myös hanketyöhön on varattu 50 000 euroa.

Osallistuva budjetointi jatkaa vuonna 2026. Elinvoimaa ja hyvinvointia lisääviä ehdotuksia pyritään saamaan kyselyn kautta vuoden 2025 lopussa ja toimenpiteet valitaan ja toteutetaan vuoden 2026 aikana. Osallistuvan budjetin teemaksi esitetään keskustajaajan ja kylien elinvoiman ja hyvinvoinnin toimenpiteiden tukemista. Osallistuvaan budjetointiin on varattu 30 000 euroa.

Elinvoima ja maaseutupalvelut

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	111 300	10 800	10 800	41 250	131 933	-70 050	170 %
TOIMINTAKULUT	-726 865	-511 865	-511 865	-500 978	-500 354	225 887	45 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-615 565	-501 065	-501 065	-459 728	-368 421	155 837	34 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-18 543	-18 543	-18 543	-14 721	-14 360	3 822	26 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 379	-1 379	-1 379	-1 483	-1 483	-104	-7 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-635 487	-520 987	-520 987	-475 933	-384 264	159 555	34 %

Tainionvirran yrityshankkeelle haetaan jatkoa vuoden 2026 loppuun. Yritysrühmähankkeeseen osallistuu 10 matkailualan yrittäjää Hartolan ja Sysmän alueelta. Sysmän kunta hallinnoi hanketta.

Hankkeen tavoitteena on kehittää vastuullisen ja uudistavan matkailun kriteerit täyttäviä uusia palvelutuotteita ja tarinallistetaan yhteistä tarjoamaa monikanavaisen sähköiseen markkinointiin soveltuvaksi sisällöksi sekä tehdään markkinoinnin kokeiluja uusien kohderyhmien tavoittamiseksi. Kaikille yrityksille haetaan toimialaan sopiva ympäristösertifikaatti ja Visit Finlandin myöntämä Sustainable Travel Finland-merkki.

Elinvoimahankkeet

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	100 500	0	0	30 450	131 015	-70 050	230 %
TOIMINTAKULUT	-165 000	-50 000	-50 000	-95 255	-176 262	69 745	73 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-64 500	-50 000	-50 000	-64 805	-45 247	-305	0 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-3 812	-3 812	-3 812	-82	-2 901	3 730	4 549 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-68 312	-53 812	-53 812	-64 887	-48 148	3 425	5 %

Työllisyydenhoito ja maahanmuutto

Työllisyydenhoito ja vieraskielisten palveluiden kokonaisuudet muuttuivat kunnissa vuoden 2025 aikana merkittävästi. Muutokset valtiontaloudessa heijastelevat työllisyydenhoidon ja erityisesti vieraskielisten palveluiden tuottamisessa. Leikkaukset rahoitukseen johtavat myös lainsäädännön päivittämiseen, jolloin toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa.

Sysmän kunnan resursointi on eri tukipalveluissa ollut varsin niukka, mutta yhdistelemällä oikeita asioita, kuten hankkeita, viranomastyötä, ostopalveluita ja erilaisia toimijoita on lakisääteiset tehtävät kyetty toistaiseksi hoitamaan. Positiivisena asiana voidaan nähdä se, että heikennykset kotoutumisen kustannusten kattavuuden osalta, eivät vaikuta Sysmän osalta matalan kynnyksen neuvonnan ja ohjauksen toteuttamiseen.

Työvoimaviranomaistyö sekä työttömyysturvavastuut kasvattivat menoja jo ennalta tiedetyllä tavalla. Valtionosuudet tähän muutokseen olivat täysin riittämättömät, joten todellisten kulujen ennakkointi oli vaikeaa. Nykyisessä suhdannetilanteessa ja kunnan erityiset piirteet huomioiden, ei ole merkkejä tilanteen nopeasta paranemisesta. Haasteellisimmassa tilanteessa olevat, muodostavat suurimman erän kuluista. Samaan aikaan niihin pyritään vaikuttamaan erilaisilla instrumenteilla, kuten hankkeet ja muut tukipalvelut. Työllisyyttä tukevat erilaiset kunnan rahoittamat kannustimet tulevat näyttelemään roolia myös taloudessa. Nämä keinot ovat pilotointivaiheessa seutukaupungeissa. Oleellista on löytää niistä Sysmää palvelevat elementit. Linjauksena voidaan kuitenkin pitää, että TE-viranomaistyö ja työttömyysturvavastuu tulevat näyttelemään varsin suurta roolia vuoden 2026 budjetissa.

Näköpiirissä olevat haasteet liittyvät toki suhdanteisiin ja paikalliseen elinkeinoelämän rakenteeseen. Myös työttömyyden rakenne ei tue tässä nopeaa siirtymää ja dynamiikkaa työmarkkinoilla. Uudet haasteet talouden arvioinnissa liittyvät siihen, että uudet lainsäädäntöhankkeet tulevat haastamaan kunnan taloutta. Toimeentulotukiuudistus painostaa viimesijaisen etuuden parista työllisyydenhoidon sektorille. samaan aikaan sosiaalipalveluna tuotettu kuntouttava työtoiminta avataan uudelleen, jolloin riski uuden palveluinfran rakentamiselle kunnissa kasvaa. Riski asiassa on nimenomaan se, että tällöin panostuksien ulosmittaaminen on haastavaa edellä kuvattujen paikallisilmiöiden vuoksi. Korostettakoon, että tämä skenaario vaatii vielä lain voimaantulon ja niiden ehtojen ja mahdollisten valtionosuuksien tarkastelun. Mikäli toimia edellytetään, on niiden taloudellinen mittaluokka niin suuri, että sitä ei kykene ennustamaan edes varauksen tasolla.

Vieraskielisiin kohdistuvat suurimmat taloudelliset paineet kohdistuvat Koto-koulutuksiin, yhteiskuntaorientaatioon ja niissä vaadittaviin tukipalveluihin. On kuitenkin hyvä muistaa, että henkilömäärät ovat numeraalisesti suhteellisen pienet, eikä samat kulut synny samoihin henkilöihin joka vuosi. Kulut muodostuvat osaltaan TE-viranomaistyön kautta, koska koulutusten hankinnat menevät sovitusti heidän kauttaan.

Toistaiseksi kunnan tukipalveluiden mittakaava pysyy kuitenkin suhteellisen ennallaan. Hanketyöllä pyritään edistämään kustannustehokkaasti palveluiden saatavuutta paikallisesti Sysmässä ja tuloksellisella työllä voidaan ainakin hillitä kustannusten kasvua.

Yleinen työllistäminen, Maahanmuutto, Nuori työ -projekti

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	94 500	94 500	94 500	97 000	168 495	2 500	-3 %
TOIMINTAKULUT	-850 129	-847 629	-847 629	-896 623	-393 156	-46 495	-5 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-755 629	-753 129	-753 129	-799 623	-224 661	-43 995	-6 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-8 206	-8 206	-8 206	-6 684	-6 348	1 522	23 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 067	-1 067	-1 067	0	0	1 067	0 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-764 901	-762 402	-762 402	-806 307	-231 009	-41 406	-5 %

Maaseututoimi

Maataloustukihallinnon rahoitus. Haja-asutuksen yhteyksien turvaaminen joukkoliikenteellä.

Maaseutupalvelut

Kylien kehittämishankkeita ohjataan Leader- rahoituksen piiriin. Päijänne-Leaderin toiminta-alueeseen kuuluu 10 kuntaa ja näiden kuntien osuus Leader-rahoitukseen on yhteensä 20 %:a. Tämä rahoitusosuus jakautuu kaikkien kuntien kesken ja siten Sysmän kunnan rahoitusosuus hankkeelle voi olla prosentteina aika paljon pienempi.

Joukkoliikenne

Kunnan tukema joukkoliikenne; Lahden seudun joukkoliikennelautakunnan osuus, kunnan kutsutaksiliikenne ja liitöntäkuljetusyhteys sekä taksien arkipäivystys.

Maaseutupalvelut ja maaseudun kehittäminen

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	10 800	10 800	10 800	10 800	678	0	0 %
TOIMINTAKULUT	-151 687	-151 687	-151 687	-133 304	-129 977	18 383	14 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-140 887	-140 887	-140 887	-122 504	-129 299	18 383	15 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-1 457	-1 457	-1 457	-1 870	-1 109	-413	-22 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-142 344	-142 344	-142 344	-124 374	-130 408	17 970	14 %

LOMITUSPALVELUT (sitova)

Etelä-Suomen lomituspalvelut järjestää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajain lomituspalvelulain ja Melan toimeksiantosopimuksen mukaiset lomituspalvelut Sysmän kunnan hallinnoimana. Tavoitteena on parhaat lomituspalvelut. Vuosi 2026 on viides Etelä-Suomen lomituspalvelujen toimintavuosi.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) on tehnyt Sysmän kunnan kanssa toimeksiantosopimuksen 4.1.2021. Sysmän kunta hallinnoi 1.1.2022 alkaen toimeksiantosopimuksen mukaisesti maatalousyrittäjien lomituspalveluja ja turkistuottajain lomituspalveluja oman kuntansa alueen lisäksi Asikkalan, Askolan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Hollolan, Humppilan, Iitin, Janakkalan, Jokioisten, Joutsan, Kuhmoisten, Kärkölan, Lapinjärven, Lopen, Luhangan, Miehikkälän, Myrskylän, Mäntsälän, Mäntyharjun kunnan entisen Pertunmaan kunnan alue (sopimuksen päivitys 1.1.2025), Nurmijärven, Padasjoen, Pertunmaan, Pornaisten, Pukkilan, Pyhtään, Sipoon, Tammelan, Toivakan, Tuusulan, Vihdin, Virolahden ja Ypäjän kunnan sekä Espoon, Forssan, Haminan, Heinolan, Helsingin, Hyvinkään, Järvenpään, Hämeenlinnan, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Kotkan, Kouvolan, Lahden, Loviisan, Orimattilan, Porvoon, Riihimäen, Someron ja Vantaan kaupungin alueella.

Etelä-Suomen lomituspalvelujen alueella on v. 2025 tietojen mukaan lomitustiloja 747, joilla on 1120 asiakasta. Kuukausipalkkaisia vakituksia maatalouslomittajia on noin 150 ja lisäksi lukuisia lyhyessä työsuhteessa olevia määräaikaista lomittajia, ostopalvelusopimuksia ammatinharjoittajien tai yritysten kanssa on 47. Hallinnossa toimii 13 henkilöä, lisäksi Digilomitus hanketyöntekijät. Työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistämiseksi henkilöstölle haetaan Kelan KILLA kursseja. Laaja työterveyshuoltosopimus mahdollistaa yhteydenotot työfysioterapeutille joustavasti. Uusi työterveyshuoltosopimus alkaa 1.1.2026 tarjouskilpailussa valitun toimijan kanssa.

Melan toimeksiantosopimus edellyttää toiminnan osapuolten edustajien yhteistoimintaryhmää. Asiakkaiden edustajat lomituspalvelujen yhteistoimintaryhmään valitaan MTK liittojen taholta (aiemmin MTK yhdistysten taholta). Edustajien lukumäärä MTK liitoittain: Häme 2, Kaakkois-Suomi 2, Keski-Suomi 1, Uusimaa 2 (MTK Uusimaa + SLC Nyland, molemmilla 1), Varsinais-Suomi 1 ja Etelä-Savo 1. Yhteistoimintaryhmässä on lisäksi lomittajien, hallinnon ja Mela-asiamiehen edustus. Yhteistoimintaryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Lomituspalvelujen hallinto toimii monipaikkaisesti. Virallisia toimistoja Etelä-Suomen alueella on ainoastaan Sysmän kunnanvirasto. Työnjohdon tilakäyntien lisäksi tarvittavat muut asiakastapaamiset järjestetään asiakasta lähellä olevissa kokoustiloissa sopimuksen mukaan. Lomitusten järjestäminen hoidetaan yhdessä tiimissä. Asiakkaiden käytössä on asiakaspalvelupuhelinnumero hallintohenkilöiden henkilökohtaisten puhelinnumeroiden lisäksi. Digitaalisia toimintoja suositellaan käytettäväksi mahdollisimman laajasti, asiakkaiden Lomitusnetti on käytettävissä 24/7 aika- ja paikkariippumattomasti.

Lomituspalvelutoiminnan kehittämiseen saatu Digilomitus -hanke on kaksivuotinen, 1.9.2024-31.8.2026. Rahoittaja on EAKR (Euroopan aluekehitysrahasto), rahoittava viranomainen on Uudenmaan liitto ja käsittelevä liitto on Päijät-Hämeen liitto. Hankkeelle tehtiin muutoshakemus, koska Mela sai STM:n rahoituksen uuden Lomitusnetin rakentamiseen ja Digilomitus -hankkeessa ei voida tehdä Melan hankkeen kanssa päällekkäisiä toimenpiteitä. Hankeaikaa pidennettiin 28.2.2027 asti ja osa-aikaisen hanketyöntekijän lisäksi ostopalveluihin suunnatusta budjetista siirrettiin osuutta palkkakustannukseen, joka mahdollistaa osa-aikaisen toimistotyöntekijän palkkaamisen hanketyöntekijän avuksi.

Hankkeen tavoitteet ovat:

- Hankkeen päätavoite on digitalisoida maatalouslomituksen käytänteitä helppokäyttöiseen tekniseen ratkaisuun
- Tekoälyn ja automaation hyödyntäminen osana maatalouslomituksen prosesseja, mikä tehostaa ja optimoi lomituspalveluita
- Tavoitteena on parantaa maatalousyrittäjien, asiakasyritysten ja lomittajien valmiuksia käyttää digitaalisia järjestelmiä järjestämällä käyttäjäystävällistä koulutusta

Melan tietojärjestelmähanke on vuosille 2025–2027, STM rahoitus on 4 milj. €. Vuoden 2026 toisen vuosipuoliskon aikana alkaa uuden tietojärjestelmän testausvaihe ja käyttöönoton valmisteluvaihe, tuotantokäytön aloitus on vuoden 2027 alussa. Hanke tuo lomitusta hallinnoiville kunnille ohjelmistojen integraatiokustannuksia, joihin Mela myöntää paikallisyksikköä kohti 27 000 € erillISRahoituksen. Testaus- ja käyttöönottovaihe aiheuttaa lomahallinnossa lisätyötä, vaiheen aikana vanhaa ja uutta järjestelmää käytetään rinnakkain. Uutta tietojärjestelmää on odotettu, nykyinen Lomitusnetti on 19 vuotta vanha ja sitä ei pystytä enää uudistamaan.

Mela on asettanut paikallisyksiköille ydintavoitteet mittareineen vuosille 2026-2028. Sysmän kuntastrategian ja Melan tavoitteiden yhdistelmänä lomituspalvelujen toimintatavoitteet vuodelle 2026 ovat tiivistetysti seuraavanlaiset:

1. Kestävän toiminnan periaatteita toteutetaan henkilöstön tapaturmien ennaltaehkäisyssä, tähän liittyvässä työturvallisuuskoulutuksessa ja lomitustilojen työolosuhteiden kartoituksessa sekä työnjohdollisten tilakäyntien toteutuksessa. Lisäksi maatalouslomittajien työvuorojen suunnittelussa otetaan huomioon työkyky ja lepoajat.
2. Viestinnän osaamisen ja toteutuksen merkitys korostuu Melan tietojärjestelmähankkeen edessä hallinnossa, henkilöstölle ja asiakkaille. Mela aloittaa lomitussyksikköjen hallinnon kanssa yhteistyön viestinnässä asiakkaille, lomitussyksikköjen uutiskirjeisiin tulee osio Melan tiedotusta. Yhteisellä viestinnällä tiedotus tavoittaa lomituksen asiakkaat paremmin ja luodaan Melan ja lomitussyksikön yhteistyötä tiiviimmäksi.

Lomitustoiminnan vuoden 2026 toimintakulujen arvio on 12 875 092 €. Toiminnasta maksettavat arvonlisäveropalautukset vahvistavat kunnan taloutta merkittävästi. Valtion hallitusohjelmassa on maininta, että säästöjä ei tehdä maatalousyrittäjien lomituspalveluista mutta kuitenkin lomituspalvelujen hallinnosta säästöjä tehdään vuosien 2026 ja 2027 aikana. Etelä-Suomen lomituspalvelujen osalta arvio hallintorahan muutoksesta 2025-2026 on -79 332 €. Vuoden 2025 aikana hallintohenkilöistä kolme on jäänyt pois työstä, säästö vuodelle 2026 saadaan aikaiseksi ns. luontaisen poistuman avulla. Lomituspäivien kertyminen vähentää säästötarvetta, työkykyistä ja osaavaa lomitustyövoimaa tulee olla sen mukaan kuin mitä asiakkaiden lomitustarpeet ovat. Lomituspalvelujen käyttöä tarjotaan asiakkaille aktiivisesti, jotta asiakkaiden lomaoikeudet saadaan toteutumaan parhaalla tavalla onnistuneesti.

Lomituspalvelut

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	12 618 861	12 528 387	12 523 202	12 894 024	14 043 194	275 163	-2 %
TOIMINTAKULUT	-12 661 595	-12 543 918	-12 536 510	-12 932 839	-13 715 732	-271 243	-2 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-42 734	-15 531	-13 308	-38 815	327 463	3 920	10 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-213 497	-213 497	-213 497	-201 529	-164 813	11 968	6 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-256 231	-229 028	-226 805	-240 344	162 650	15 888	7 %

MAA- JA METSÄTILAT (sitova)

Kunnan maa- ja metsäalueiden tuottava hoito perustuu Metsänhoitoyhdistys Päijät-Hämeen laatimaan metsäsuunnitelmaan vuosille 2015 - 2024. Metsänhoitoyhdistys on päivittämässä metsäsuunnitelmaa ja päivitetyn suunnitelman pitäisi valmistua loppuvuonna 2025.

Maa- ja metsätilat

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	40 500	40 500	40 500	30 000	19 496	-10 500	35 %
TOIMINTAKULUT	-23 650	-23 650	-23 650	-4 150	-7 156	19 500	470 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 850	16 850	16 850	25 850	12 340	9 000	-35 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-571	-571	-571	-544	-435	27	5 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	16 279	16 279	16 279	25 306	11 905	9 027	-36 %

KAAVOITUS (sitova)

Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus

Vuonna 2026 kunta toteuttaa maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta lakien ja omien strategisten painopisteiden mukaisesti. Tavoitteina ovat viihtyisän ja kestävän ympäristön luominen, vuorovaikutteinen suunnittelu sekä ranta-asemakaavojen hallinta. Ulkopuolisia asiantuntijoita ja palveluita hyödynnetään tarpeen mukaan. Kartta- ja paikkatietopalveluiden kehittäminen tukee kunnan päätöksentekoa ja tiedonhallintaa.

- Painopisteinä: Kestävä kasvu, monimuotoinen asuminen, maiseman ja luonnon vaaliminen, ranta-alueiden vastuullinen kehittäminen sekä saavutettavuuden parantaminen.
- Vuorovaikutteisuus: Asukastilaisuudet, kyselyt ja laajat sidosryhmäkuulemiset.
- Ranta-asemakaavat: Neuvonta, selkeät prosessit ja ohjeistukset.
- Kartta- ja paikkatieto: Järjestelmien kehittäminen, tiedon visualisointi ja digitaalisten palvelujen laajentaminen.
- Seuranta: Vuosittaiset raportit ja toimenpiteiden päivitykset palautteen ja olosuhteiden mukaan.
- Vapaiden ja rakentamiskelpoisten tonttien markkinointi

Kaavoituksen tavoitteet vuodelle 2026:

- Keskustan alueen asemakaavamuutos
- Koulun alueen asemakaavamuutos
- Meijerin alueen asemakaavamuutos
- Sysmän leirintäalueen laajennus, asemakaavan muutos
- Onkiniemen alueen yleiskaavallista tarkastelua jatketaan
- Ranta-asemakaavojen edistäminen
- Katualueitoimitukset: Talasniemi, Keskustie
- Maapoliittisen ohjelman laadinta

PAIKKATIEDOT JA KARTAT

Kartta- ja paikkatietoasioille perustettiin vuonna 2024 oma itsenäinen menokohta. Kunnan päätöksenteon tukena ja tiedonhallinnan kannalta paikkatiedon tehokkaalla käytöllä on nykyään merkittävä rooli.

Kartta- ja paikkatietoasiat 2026

- Paikkatietojen keräämistä ja julkaisua jatketaan
- Katualueiden lunastaminen aloitetaan

Kaavoitus

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	15 000	15 000	15 000	10 000	0	-5 000	50 %
TOIMINTAKULUT	-187 006	-187 006	-187 006	-233 335	-160 755	-46 330	-20 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-172 006	-172 006	-172 006	-223 335	-160 755	-51 330	-23 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-7 592	-7 592	-7 592	-5 008	-5 864	2 584	52 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-179 598	-179 598	-179 598	-228 343	-166 619	-48 746	-21 %

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO (sitova)

Hollolan kunta hallinnoi ympäristöterveydenhuollon tehtäviä Heinolan ja Orimattilan kaupunkien, sekä Asikkalan, Iitin, Kärkölän, Sysmän, Padasjoen ja Hartolan kuntien osalta.

Ympäristöterveydenhuolto

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTAKULUT	-205 900	-205 900	-205 900	-238 500	-171 184	-32 600	-14 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-205 900	-205 900	-205 900	-238 500	-171 184	-32 600	-14 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-623	-623	-623	-1 027	-474	-404	-39 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-206 523	-206 523	-206 523	-239 527	-171 658	-33 004	-14 %

HYVINVOINTIVALIOKUNTA

Hyvinvointivaliokunta, Varhaiskasvatus

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	307 264	307 264	307 264	336 917	364 162	29 653	-9 %
TOIMINTAKULUT	-6 370 198	-6 329 598	-6 329 598	-6 854 630	-6 023 457	-484 432	-7 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-6 062 934	-6 022 334	-6 022 334	-6 517 713	-5 659 295	-454 779	-7 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-185 028	-185 028	-185 028	-192 928	-144 373	-7 900	-4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-35 415	-35 415	-35 415	-29 578	-35 104	5 837	20 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-6 283 377	-6 242 777	-6 242 777	-6 740 219	-5 838 772	-456 842	-7 %

SIVISTYSTOIMEN HALLINTO (sitova)

Sivistystoimi järjestää kuntalaisille heidän fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, tiedollista ja taidollista kasvuaan tukevia koulutus- ja muita sivistyspalveluja sekä päivähoitopalveluja. Hallinto on tuki-palvelua, joka vyörytetään toiminnoille.

Sivistystoimisto

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	56 044	56 044	56 044	65 675	42 022	9 631	-15 %
TOIMINTAKULUT	-52 924	-52 924	-52 924	-62 593	-42 740	-9 669	-15 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 120	3 120	3 120	3 082	-718	-38	1 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-2 054	-2 054	-2 054	-1 564	-1 563	490	31 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 066	-1 066	-1 066	-1 518	-1 518	-452	-30 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	0	0	-3 799	0	10 %

KOULUTOIMI (sitova)

Koulutoimi tuottaa oppivelvollisuusikäisille varhaiskasvatuslain ja perusopetuslain mukaiset kasvatus- ja opetuspalvelut ja järjestää laadukasta lukiokoulutusta.

Sysmän Yhteiskoulu on päiväkodin, perusopetuksen ala- ja yläluokkien ja Sysmän lukion yhteinen kasvatus- ja opetustyön toimintaympäristö. Sysmän Yhteiskoulu on kunnan keskeinen kunnan elinvoimaa ylläpitävä vetovoimatekijä.

Opetustyössä painotetaan ohjattua ja opettajajohtoista opetusta, oppilaiden ja opiskelijoiden kohtaamista ja henkilökohtaista eriyttävää opetusta ja ohjausta. Itseohjautuvat työt ja opettajajohtoinen työskentely jaksottuvat tasapainoisesti.

Sysmän lukio sai uudet opetustilat Olavin toimintakeskuksen yhteyteen. Lukion opetus järjestetään pääosin näissä tiloissa.

Lukion painotusohjelmien kehittämistä ja markkinointityötä jatketaan. Lukiokoulutuksessa selvitetään uuden tai uusien painotuslinjojen aloittamista lukiossa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Lukion uusi painotuslinja on Päijänne-linja, jossa purjehdus ja luonto- ja ympäristötaitojen ja kestävän kehityksen opiskelu on osana opintoja. E-sport-linjaa jatketaan.

Lukioon tulee lisää kansainvälisiä opiskelijoita. Lukion opiskelijamäärän vakiintuu noin 45 opiskelijaan. Suunnitelmakauden tavoitteena on, että perusopetuksen päättävien oppilasikäluokkien pienentyessä Sysmässä lukion opiskelijoista kolmasosa tulee jatkossa Sysmän ulkopuolelta. Muualta tulevien lukion opiskelijoiden asumisen tuki ja opiskeluhoito hoidetaan yhteistyössä vapaa-aikatoimen ja koulunuorisotyön kanssa.

Kasvatukseen ja opetukseen liittyvää dialogia jatketaan ja syvennetään oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien ja koulun henkilökunnan kesken. Oppilaille ja opiskelijoille taataan turvallinen ja yhteisesti sovittu ja yhdensuuntainen oppimisympäristö. Kouluyhteisössä kohtaamisen kannustavuuteen ja kouluterveyskyselyssä esiin tulleisiin koulukohtaisiin kehittämiskohteisiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Huoltajien ja koulujen ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä kehitetään etsimällä uusia yhteisen tekemisen tapoja. Vanhempainyhdistys tukee koulutyötä ja varhaiskasvatusta. Vanhempainyhdistyksen toimintaa aktivoidaan koulun tuella. Esimerkkinä varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen perheiden yhteinen iltapäivätapahtuma tukee perheiden arkea.

Varhaiskasvatuksen, koulutoimen ja vapaa-ajantoimen henkilökunnalle järjestetään keväällä sovittelevan ja restoratiivisen lähestymistavan yhteisökoulutus.

Oppilaskunnan ja lukion opiskelijakunnan vaikuttamisen mahdollisuuksia kehitetään.

Kiusaamisen vastaisen toiminnan malli päivitetään talousarviovuoden aikana opiskeluhoitotyön osana.

Taidekasvatuksessa hyödynnetään lähiseudun kulttuuriantia, tehdään yhteistyötä ammattilaisten kanssa sekä vierailaan kulttuurikohteissa kauempanakin.

Sysmän varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmassa on Sysmän luontoa ja muuta ympäristöä käsittelevä jatkuvasti päivittyvä osa. Osa vuosittaisesta opetuksesta järjestetään varhaiskasvatussyksiköiden ulkopuolella. Päiväkotia Syke on yksi Salpausselän Geopark -päiväkodeista. Teemana 2025-2026 varhaiskasvatuksessa on vastuullinen kuluttaminen sekä ympäristö- ja kestävyyskasvatus.

Toiminnallisten tavoitteiden pohjalta valmisteltu koulutoimen talousarvion 2026 tunnuslukuosa on seuraavanlainen:

Oppilaiden ja opiskelijoiden lukumäärät:

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Varhaiskasvatus	x	x	x	79	68	60	68	64
Yhteiskoulu 1-9 lk	189	177	177	183	179	184	171	166
Esiopetus	14	18	22	18	17	15	13	13
Lukio	27	29	39	35	38	40	41	45
Yhteensä	274	263	264	315	302	299	305	288

Varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja opettajien lukumäärät:

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025	TP 2026
Varhaiskasvatus	x	x	x	18	16	17	16	16
Yhteiskoulu	25	23	23	22,8	21	21	18,5	19
Lukio	5	4	3	3	3,5	2	4	4,5
Yhteensä	34	31	29,5	43,8	40,5	40	38,5	39

Koulutoimi

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	148 944	148 944	148 944	170 675	184 007	21 731	-13 %
TOIMINTAKULUT	-3 698 620	-3 698 620	-3 698 620	-4 209 113	-3 634 522	-510 493	-12 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-3 549 676	-3 549 676	-3 549 676	-4 038 438	-3 450 515	-488 762	-12 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-69 418	-69 418	-69 418	-67 902	-56 867	1 516	2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-26 904	-26 904	-26 904	-21 067	-26 593	5 837	28 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 645 998	-3 645 998	-3 645 998	-4 127 407	-3 533 975	-481 409	-12 %

KOULUTOIMEN INVESTOINTIESITYKSET 2026

Sysmän Yhteiskoulun tietoteknisten laitteiden uusimista jatketaan. Talousarviovaraus tietoteknisten laitteiden uusimiseen on 10 000 euroa.

Sysmän Yhteiskoulun piha-alueen oppimisympäristöä kehitetään sekä varhaiskasvatuksen että koulun tarpeisiin. Varhaiskasvatuksen piha-alueen ja kodan ympäristöä rakennetaan lasten kasvua ja oppimista tukeviksi.

Piha-alueella lisätään vihreyttä, viihtyvyyttä ja piilopaikkoja leikkeihin. Koulun hiihtoharrastuksen edellytyksiä parannetaan.

Ulkoiluvälineiden varastotiloja lisätään.

Talousarvioon on varattu koulun hankintoihin 30 000 eur.

VARHAISKASVATUS (sitova)

Varhaiskasvatus							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	25 420	25 420	25 420	23 244	34 330	-2 176	9 %
TOIMINTAKULUT	-1 213 784	-1 213 783	-1 213 783	-1 308 056	-1 175 604	-94 272	-7 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 188 364	-1 188 363	-1 188 363	-1 284 812	-1 141 274	-96 448	-8 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-39 408	-39 408	-39 408	-40 679	-29 894	-1 271	-3 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 227 772	-1 227 771	-1 227 771	-1 325 491	-1 171 168	-97 719	-7 %

KUNNAN VAPAA-AIKATOIMI (sitova)

Vapaa-aikatoimi tarjoaa palveluja ja toimintoja, jotka edistävät kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden hyvinvointia, virkistystä ja yhteisöllisyyttä. Se tarjoaa mahdollisuuksia harrastuksiin, liikuntaan, kulttuuriin ja muihin vapaa-ajan aktiviteetteihin.

Vapaa-aikatoimi

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	132 900	132 900	132 900	142 998	145 824	10 098	-7 %
TOIMINTAKULUT	-1 457 794	-1 417 194	-1 417 194	-1 337 461	-1 213 330	120 333	9 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 324 894	-1 284 294	-1 284 294	-1 194 463	-1 067 506	130 431	11 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-76 202	-76 202	-76 202	-84 347	-57 612	-8 145	-10 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 511	-8 511	-8 511	-8 511	-8 511	0	0 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 409 607	-1 369 007	-1 369 007	-1 287 321	-1 133 629	122 286	9 %

Liikuntapalvelut

Liikuntalain mukaan kunnan tehtävänä on yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla. Kunta järjestää 1) liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen 2) tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta 3) rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja.

Sysmässä liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Kunta tukee liikuntajärjestöjä jakamalla vuosittain avustuksia sekä tarjoamalla tiloja järjestöjen käyttöön. Liikuntaseurat järjestävät monipuolista liikuntaa kaiken ikäisille kuntalaisille.

Pyritään huomioimaan erityisesti luontoliikunnan tarjoamat mahdollisuudet tuottaa hyvinvointia ja elämyksiä kuntalaisten ja vapaa-ajanasukkaiden elämään. Ohrasaari tarjoaa hienot ja osittain myös esteettömät olosuhteet lähiliikuntaan luonnossa.

Lasten ja nuorten ryhmille tarjotaan maksuttomat liikuntasalivuorot, nuorille ja eläkeläisille on maksuttomia tai edullisia liikuntaryhmiä sekä uimahalli- ja kuntosalivuoroja.

Hartola ja Sysmä järjestävät yhteistyössä AVI:n hankeavustuksen tuella mm. liikuntaneuvontaa, matalan kynnyksen liikuntaryhmiä ja erityistyhmiä liikuntaa. Avustusta haetaan myös vuodelle 2026. Toimintaa järjestetään yhteistyössä seurojen ja paikallisten hyvinvointiyrityksien kanssa. Liikuntatoimen talousarvioon on varattu hankkeen omahoitusosuus.

Suurin yksittäinen kalustohankinta on uusi salibandykaukalo Päijänne Areenalle.

Uimahalli- ja kuntosalitoiminnasta on ostopalvelusopimus.

Liikuntapalvelut ja uimahalli- ja kuntosalitoiminta

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	72 000	72 000	72 000	86 398	87 419	14 398	-17 %
TOIMINTAKULUT	-498 928	-458 928	-458 928	-451 623	-428 590	47 306	10 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-426 928	-386 928	-386 928	-365 225	-341 171	61 704	17 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-17 540	-17 540	-17 540	-22 924	-13 118	-5 384	-23 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 511	-8 511	-8 511	-8 511	-8 511	0	0 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-452 980	-412 980	-412 980	-396 660	-362 800	56 320	14 %

Nuorisopalvelut

Nuorisolain mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnassa on oltava monialainen yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Yhteistyöryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Sysmässä on yhdistetty oppilashuollon ohjausryhmä ja nuorisolain mukainen yhteistyöryhmä.

Nuorisopalvelut kohtaavat, ohjaavat ja antavat mahdollisuuden turvalliseen vapaa-ajanviettoon nuorisotilalla, leireillä ja retkillä. Nuorisotyön tavoitteena on nuorten sosiaalinen vahvistaminen ja tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy ja hyvinvoinnin parantaminen. Nuorisotyön työmuotoja ovat mm. nuorisotilatyö, etsivä nuorisotyö, koulunuorisotyö, nuorten vaikuttamistoiminta ja ehkäisevä työ. Nuorisotyötä tekevät etsivä nuorisotyöntekijä / ehkäisevän työn koordinaattori, yhteisöohjaaja ja koulunuorisotyöntekijä. Työllisyys- ja maahanmuuttokoordinaattori tekee yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa nuoria koskeissa asioissa.

Koulupäivän jälkeen järjestetään Harrastamisen Suomen mallin mukaista kerhotoimintaa, johon saadaan valtionavustusta.

Nuori työ- toiminnan avulla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä, siihen on saatu tukea Lions Clubilta ja Sysmä Itte-säätiöltä. Vuosittain työsopimuksia tehdään noin 50-60.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tärkeimpiä tehtäviä ja sillä on laaja lakisääteinen pohja (mm. kuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa on asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä tukevaa sekä edistävää toimintaa, jota tehdään laaja-alaisessa yhteistyössä eri toimialoilla. Kunnan oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti muiden toimijoiden osaamista tukemassa asukkaisten hyvinvointia. Myös asukkailla on tärkeä rooli kunnan tarjoamien hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä.

Hyte-työtä tehdään yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa

Päijät-Hämeen hyvinvointialue ja alueen kunnat ovat sitoutuneet yhteisesti sovittuihin hyte-työn kärkeen, jotka ovat mielen hyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyys, arjen turvallisuus sekä päihdeettömyys ja terveelliset elintavat.

Asukkaiden hyvinvointia edistetään tarjoamalla monipuolisia liikunta- ja kulttuuripalveluja eri ikä- ja käyttäjäryhmät huomioiden. Yhteistyössä kirjaston kanssa järjestetään matalan kynnyksen tilaisuuksia, joihin kaikkien on helppo osallistua. Yhteinen tekeminen ja yhdessä tekeminen lisäävät fyysistä aktiivisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä.

Kuntalaisia kannustetaan osallistumaan yhteiseen päätöksentekoon ja tuetaan yhteisöllisyyttä mm. järjestämällä avoimia kuntalaisfoorumeita ja yhdistysiltoja. Nuorisovaltuustoa, vanhus- ja vammaisneuvostoa sekä yhdistyksiä ja järjestöjä osallistetaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Ehkäisevä työ on osa hyte-työtä. Sysmässä ehkäisevästä mielenterveys- ja päihdetyöstä vastaa ehkäisevän työn koordinaattori yhdessä moniammatillisen Pete-ryhmän kanssa. Päihdeettömyyttä ja terveellisiä elintapoja sysmäläisten arjessa edistetään tarjoamalla monipuolisia vapaa-ajan harrastuksia yhteistyössä seurojen ja järjestöjen kanssa. Kuntalaisille on tarjolla mm. maksutonta liikuntaneuvontaa ja matalan kynnyksen ryhmiä. Kunnan yhteistyökumppaneita hyvinvoinnin edistämiseksi ovat vapaaehtoiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset ja seurakunnat. Kunta tukee toimijoita, jotka järjestävät kuntalaisille vapaa-ajan toimintaa, erilaisia aktiviteetteja ja tapahtumia. Hyvinvointivaliokunta myöntää toimintaan järjestöavustuksia, antaa tiloja järjestöjen käyttöön sekä tekee tiedotusyhteistyötä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on luonteeltaan ennaltaehkäisevää. Hyte-toimien tavoitteena on hyvinvoinnin lisääntymisen myötä säästää kuluja korjaavasta työstä, esimerkiksi sairaanhoitokuluista. Arjen turvallisuutta edistetään kiinnittämällä huomiota mm. esteettömyyteen ja turvalliseen liikkumiseen. Yhtenä ennaltaehkäisevänä toimena kunta kustantaa yli 65 –vuotiaalle sysmäläisille kenkien liukuusteet.

Hyte, hyvinvoinn.ja terv.edist

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	1 000	0	0 %
TOIMINTAKULUT	-147 804	-147 804	-147 804	-123 653	-117 097	24 151	20 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-147 804	-147 804	-147 804	-123 653	-116 097	24 151	20 %
Laskennalliset kustannukset							
Tehtävän kokonaiskustannukset	-147 804	-147 804	-147 804	-123 653	-116 097	24 151	20 %

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille laadukkaita ja elämyksellisiä kulttuuritapahtumia ja –kokemuksia. Kulttuuritoimi luo edellytykset kunnassa harjoitettavalle kulttuurityölle ja sen edistämiseksi.

Sysmän kunnassa on perinteikästä ja vakiintunutta kulttuurintuotantoa ja useita järjestäjätahoja:

- Kirjakyläpäivät ja Kirjojen iltapäivä, Sysmän Kirjakyläyhdistys Ry
- Sysmän Suvisoiton konsertit ja Lasten Suvisoitto musiikkileiri, Sysmän Suvisoitto Ry
- Kuurina Teatteri
- Taidetapahtumia ja -näyttelyitä, ITtE-Taide Ry
- Museotoiminta, Sysmän Seura ja Suomen Harmonikkamuseo
- Kirjaston konsertit, näyttelyt ja tapahtumat
- Sysmän Kino, elokuvat Teatteritalolla

Elokuvia näytetään viikoittain, lukuun ottamatta kesäaikaa. Elokuvavalinnoissa pyritään huomioimaan eri ikäryhmät. Koulun, päiväkodin ja työpajojen kanssa tehdään yhteistyötä ja näin varmistetaan, että kaikki lapset ja nuoret pääsevät silloin tällöin nauttimaan elokuvatarjonnasta.

Kunta ylläpitää kirjailijaresidenssi Villa Sarkiaa yhteistyössä Nuoren Voiman Liiton kanssa. Kirjastonjohtaja hoitaa toimensa puolesta Villa Sarkian yhteistyön organisoinnin, yhteydenpidon vieraisiin sekä siivous-, huolto-, korjaus- ja tavaratilaukset.

Kulttuuripalvelut							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	17 700	17 700	17 700	17 200	17 219	-500	3 %
TOIMINTAKULUT	-178 258	-179 658	-179 658	-155 109	-140 718	23 149	15 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-160 558	-161 958	-161 958	-137 909	-123 499	22 649	16 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-10 585	-10 585	-10 585	-9 898	-7 965	687	7 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-171 143	-172 543	-172 543	-147 807	-131 464	23 336	16 %

Kirjastopalvelut

Sysmän kunnankirjasto on harrastamisen, opiskelun, etätönn ja lukemisen paikka. Osana Lastu-seutukirjastoa Sysmän kirjaston asiakkaiden saatavilla on mittava painettujen kirjojen ja e-aineistojen kokoelma. Omatoimikirjasto laajentaa aukioloa ja tekee kirjastosta saavutettavan kaikille, kullekin parhaiten sopivaan aikaan. Kirjasto on kuntalaisten käytettävissä joka päivä klo 7.00 – 21.00 omatoimisesti. Henkilökunta palvelee arkisin ma-ti klo 12.00-18.00 ja ke-pe klo 10.00-15.00, mutta on tavoitettavissa muinakin aikoina puhelimitse, sähköpostilla ja paikan päällä työhuoneessa.

Kirjasto edistää kaiken ikäisten kuntalaisten yleistä hyvinvointia tarjoamalla maksuttoman tilan oleskeluun ja harrastamiseen. Kirjasto tarjoaa lisäksi kirjallisuutta, lehtiä, elokuvia, konsertteja, lukupiirin, sanataidekerhon ja yleisöluentoja. Kuntalaiset voivat toimia tiloissa myös itse aktiivisesti. He voivat kokoontua harrastuksiin ja järjestää tilaisuuksia. Lukuisat vaihtuvat näyttelyt mahdollistavat pääsyn monipuolisesti kuva- ja käsityötaiteiden äärelle. Kirjailijavieraat houkuttelevat lukemisen pariin ja keskusteluun.

Kuntalaisten käytössä olevat tilat ja tietokoneet mahdollistavat työntekemisen etänä. Toimistohotellissa voi keskittyä opintoihin tai rauhalliseen etätööhön. Monitoimilaitteen skannaus-, kopiointi- ja tulostusmahdollisuus ovat päivittäisessä käytössä.

Tavoitteita vuodelle 2026:

Kirjasto vahvistaa koko kunnan ja kaiken ikäisten lukutaitoa ja –harrastusta Yhteistä lukuvoimaa -hankkeen aikana ja sen jälkeen.

Kirjasto vahvistaa varhaiskasvatus- ja kouluyhteistyötä ja tarjoaa enemmän tilaisuuksia kirjastonkäytön innostamiseksi.

Kirjasto hyödyntää paremmin kielitaitoista ja osaavaa henkilöstöä tarjoamalla tapahtumia ja aineistoja maahanmuuttajille ja kunnan monikulttuurisille asukkaille.

Kirjastopalvelut

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	3 200	3 200	3 200	4 400	3 484	1 200	-27 %
TOIMINTAKULUT	-371 320	-370 320	-370 320	-359 931	-325 347	11 389	3 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-368 120	-367 120	-367 120	-355 531	-321 862	12 589	4 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-26 872	-26 872	-26 872	-29 959	-20 425	-3 087	-10 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-394 992	-393 992	-393 992	-385 490	-342 287	9 502	2 %

TOIMINTAYMPÄRISTÖVALIOKUNTA

Toimintaympäristövaliokunta

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	3 510 885	3 056 785	3 056 785	3 463 485	3 888 186	-47 399	1 %
TOIMINTAKULUT	-3 989 276	-3 414 477	-3 414 477	-3 696 585	-3 744 205	292 691	8 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-478 391	-357 692	-357 692	-233 100	143 981	245 292	105 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-186 952	-186 952	-186 952	-162 512	-143 494	24 440	15 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 249 299	-1 129 292	-1 129 292	-1 177 798	-1 165 193	71 502	6 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 914 643	-1 673 936	-1 673 936	-1 573 409	-1 164 706	341 233	22 %

TEKNINEN HALLINTO (sitova)

Tekninen toimi järjestää kunnan toiminnassa tarvittavat tukipalvelut. Tekninen toimi huolehtii tarvittavan infran ja kiinteistöjen ylläpidosta, rakennuttamisesta ja kehittämisestä. Lakisääteisesti huolehditaan tämän lisäksi viranomaistoiminnan järjestämisestä. Vuonna 2025 suurimmat investoinnit olivat Keskustien katuosuuden ja kadun alla menevän vesihuollon saneeraus, Ohrasaaren kuntoratojen kunnostus ja valaistuksen uusiminen. Lisäksi toteutettiin Kastellin päiväkodin, vanhan vanhainkodin ja Talasniemen alueen rakennusten purkaminen. Tulevina vuosina keskitytään katu-, vesi- ja viemäriverkoston saneerauksiin ja rakennetaan Talasniemen alueelle kunnallistekniikka. Lisäksi aloitetaan vanhojen käytössä olevien kiinteistöjen kohdennetut peruskorjaustoimenpiteet.

Tekninen hallinto							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	593 628	0	0 %
TOIMINTAKULUT	-334 650	-334 650	-334 650	-324 444	-886 598	10 206	3 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-334 650	-334 650	-334 650	-324 444	-292 971	10 206	3 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-26 362	-26 362	-26 362	-24 674	-20 811	1 688	7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 650	-3 650	-3 650	-4 771	-5 714	-1 121	-23 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-364 663	-364 663	-364 663	-353 890	-319 495	10 773	3 %

YMPÄRISTÖNHOITO (sitova)

Ylläpidetään infrastruktuurin toimivuutta, alueiden yleistä viihtyvyttä ja turvallisuutta sekä vesistön kuntoa.

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Ympäristönsuojelun tavoitteena on mahdollistaa, ylläpitää ja kehittää terveellinen, turvallinen, kestävä ja viihtyisä sekä luontosuhteiltaan monimuotoinen asuinympäristö sysmäläisille.

Sysmän kunta jakaa järvien kunnostusavustuksia yhdistyksille, toimikunnille ja osakaskunnille pienimuotoisiin järvien kunnostuksiin esim. niittoon tai hoitokalastukseen.

Helmi III toteutettiin vuosien 2024 ja 2025 aikana. Helmi-hankkeilla kunnostetaan lintuvesiä ja perinnebiotooppeja Itä-Hämeessä. Helmi III -hankkeeseen kuuluu Sysmässä perinnebiotooppien laajennusalueiden kartoituksia ja hankesuunnittelua, nyt kunnostettujen perinnebiotooppien jatkohoitoa sekä Antialanlahden jatkokunnostusta. Tämä hankerahoitus edistää vuonna 2021 valmistuneen Sysmän lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelman 2021-2030 toimenpiteiden toteuttamista. Itä-Hämeen Helmi III -hankkeen kokonaiskustannusarvio Sysmän osalta on noin 77 000 euroa. Avustuksen rahoitusosuus on 88%. Kunnan maksettavaksi jäävä osuus on noin 9 200 euroa. Hankkeen omarahoitusosuus laskutetaan vuoden 2025 loppupuolella. Tavoitteena on

hakea uusia yhteishankkeita myös Sysmän lintuvesille, mutta tällä hetkellä ei ole käynnissä yhtään hanketta.

Yksityistiet

Yksityisteiden kunnossapitoavustusten määrärahaa vuonna 2026 on 100 000 euroa. Edellisenä vuonna ilmoitetut perusparannuskohteet, mitkä hakevat kunnan perusparannusavustusta, lisätään myös seuraavan vuoden talousarvioon.

Ympäristöhoito							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	10 700	10 700	10 700	8 800	9 475	-1 900	22 %
TOIMINTAKULUT	-547 553	-546 554	-546 554	-516 737	-486 554	30 816	6 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-536 853	-535 854	-535 854	-507 937	-477 079	28 916	6 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-21 559	-21 559	-21 559	-16 894	-16 403	4 665	28 %
Poistot ja arvonalentumiset	-359 154	-359 154	-359 153	-273 353	-290 368	85 800	31 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-917 566	-916 566	-916 566	-798 184	-783 850	119 382	15 %

KIINTEISTÖT (sitova)

Tekninen toimi vastaa kunnan kiinteistöjen rakennuttamisesta ja ylläpidosta. Vuoden 2024 lopussa on valmistunut Sysmän kunnan toimitilaohjelma. Sysmän kunta haluaa kehittää kiinteistönpitoaan kestävästi ja pitkäjänteisesti. Toimitilaohjelma tarjoaa tähän hyvän työkalun. Toimitilaohjelman tarkoituksena on linjata, mitä rakennusomaisuutta kunta omistaa (suora omistus ja kuntakonsernin tytär- sekä osakkuusyhteisöjen tilaomistukset), miten ja millä resursseilla se omistuksiaan hoitaa ja miten se omistuksiaan käyttää.

Kiinteistöt							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	2 112 985	1 663 985	1 663 985	2 066 595	1 866 581	-46 389	2 %
TOIMINTAKULUT	-1 904 406	-1 332 606	-1 332 606	-1 706 504	-1 279 473	197 902	12 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	208 579	331 379	331 379	360 092	587 108	151 513	-42 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-77 447	-77 447	-77 447	-72 953	-58 923	4 494	6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-733 677	-613 670	-613 670	-766 462	-736 259	-32 785	-4 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-602 545	-359 738	-359 738	-479 323	-208 075	123 222	26 %

LIIKELAITOKSET (sitova)

VESIHUOLTOLAITOS

Jätevesihuollon järjestäminen kunnan vesihuoltolaitoksen asiakkaille taloudellisesti ympäristölainsäädännön vaatimukset täyttävästi. Puhtaan veden tuottaminen ja toimittaminen elintarvikelainsäädännön mukaisesti.

Liikelaitokset							
	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	595 600	590 500	590 500	548 090	542 988	-47 510	9 %
TOIMINTAKULUT	-370 870	-370 870	-370 870	-351 129	-339 391	19 741	6 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	224 730	219 630	219 630	196 961	203 598	-27 769	14 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-25 841	-25 841	-25 841	-24 428	-19 824	1 413	6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-142 318	-142 318	-142 318	-122 816	-124 527	19 502	16 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	56 571	51 471	51 471	49 717	59 246	-6 854	14 %

YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTA (sitova)

Kunnallinen rakennusvalvontatoiminta sekä ympäristötoimi järjestetään hyvällä asiakaspalvelulla taloudellisesti ja lainmukaisesti.

Rakennuslupien määrä on laskussa ja rakentamislain voimaantulo vuoden 2025 alusta aiheutti alle 30 m²:n rakennuslupien vähenemisen, kun ne eivät enää ole luvan varaisia.

Rakennusvalvonnan taksa pyritään saamaan sellaiseksi, että lupien väheneminen pyritään kompensoimaan poikkeamislupien ja yli 30 m²:n rakennusten lupamaksuilla.

Rakennusvalvonnan taloudellisuutta ja tehokkuutta pyritään parantamaan selvittämällä yhteistyötä pienten naapurikuntien kanssa.

Ympäristö- ja rakennusvalvonta

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	110 000	110 000	110 000	140 000	151 610	30 000	-21 %
TOIMINTAKULUT	-330 897	-329 897	-329 897	-320 219	-304 868	10 678	3 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-220 897	-219 897	-219 897	-180 219	-153 258	40 678	23 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-12 825	-12 825	-12 825	-10 453	-10 006	2 372	23 %
Poistot ja arvonalentumiset	-915	-915	-915	-915	-915	0	0 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	-234 637	-233 637	-233 637	-191 588	-164 179	43 050	22 %

JÄTEHUOLTO (sitova)

Sysmän kunnan jätehuolto on toiminut itsenäisenä kunnallisena palveluna syksystä 2022 alkaen, kun kunta irtautui Salpakierto Oy:stä. Kunta vastaa lakisääteisistä jätteen käsittely-, vastaanotto-, ja hyödyntämistehtävistä, vaarallisten jätteiden jätehuollosta sekä jätehuollon neuvonnasta, suunnittelusta ja kehittämisestä.

Vuoden 2024 alusta Sysmän kunta otti vastuulleen myös Koskueenmäen lajitteluaseman toiminnan, jossa työskentelee 1–2 henkilöä ympärivuotisesti. Lajitteluasema on avoinna tiistaisin ja torstaisin sekä huhti–lokakuussa myös lauantaisin. Vakituisen työntekijän tehtäviin kuuluvat lajitteluaseman hoitaminen aukioloaikoina sekä muuna aikana jätehuollon muut tehtävät, kuten neuvonta, laskutus ja toiminnan kehittäminen. Kesäkaudeksi aseman toimintaa vahvistetaan määräaikaisella työntekijällä.

Haja-asutusalueella sekajätteen keräys hoidetaan kunnan järjestämänä. Kuljetusurakoitsijana toimii Lassila & Tikanoja vuoden 2025 loppuun asti. Haja-asutusalueen bio- ja pakkausjätteen sekä taajama-alueen jätteenkuljetusten kilpailutus on käynnissä, ja uudet urakat alkavat vuoden 2026 alussa. Päätös siirtymisestä kunnan järjestämään sekajätteen kuljetukseen taajama-alueella on tehty, ja muutos astuu voimaan 1.1.2029.

Jätelainsäädännön mukaisesti kunnan tavoitteena on kehittää jätehuoltojärjestelmää entistä toimivammaksi, taloudellisemmaksi ja ympäristöystävällisemmäksi sekä ehkäistä jätteistä aiheutuvia haittoja terveydelle ja ympäristölle.

Jätehuolto

	Talousarvio 2026	Suunnitelmavuosi 2027	Suunnitelmavuosi 2028	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2024	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi	Ero ed vuosi/ kuluva vuosi
Tuloarviot ja määrärahat							
TOIMINTATUOTOT	681 600	681 600	681 600	700 000	723 904	18 400	-3 %
TOIMINTAKULUT	-479 478	-478 478	-478 478	-451 485	-426 162	27 993	6 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	202 122	203 122	203 122	248 515	297 742	46 393	-19 %
Laskennalliset kustannukset							
Muut laskennalliset kust.	-19 922	-19 922	-19 922	-10 130	-15 242	9 792	97 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 585	-9 585	-9 585	-9 480	-7 409	105	1 %
Tehtävän kokonaiskustannukset	172 615	173 615	173 615	228 906	275 091	56 291	-25 %

KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	TA 2026	Su 2027	Su 2028	TA 2025 + lta	Tp 2024	Ero 25/26	ero %
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatulot	17 446 516	16 688 842	16 676 257	17 639 674	19 219 713	-193 158	-1
Toimintamenot	-26 567 177	-25 609 570	-25 589 692	-26 985 794	-26 147 720	418 617	-2
Toimintakate (netto)	-9 120 661	-8 920 728	-8 913 435	-9 346 120	-6 928 007	225 459	-2
Laskennalliset kust.	-673 053	-673 053	-673 053	-643 148	-523 160		
Poistot ja arvonal.	-1 326 627	-1 206 620	-1 206 620	-1 277 516	-1 337 031	-49 111	4
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskust.	-11 120 341	-10 800 401	-10 793 108	-11 266 784	-8 788 198	146 443	-1

Erot edelliseen talousarvioon	2026	2025	ero	ero %
Investointimenot	3 365 000	2 487 000	878 000	26 %
Käyttötalousmenot	-27 240 230	-27 628 942	388 712	-1 %
Käyttötaloustulot	17 446 516	17 639 674	-193 158	-1 %
Toimintakate	-9 793 714	-9 989 268	195 554	-2 %
Verotulot	7 732 000	7 609 000	123 000	2 %
Valtionosuudet	3 778 795	4 065 301	-286 506	-8 %
Vuosikate	1 857 081	1 806 733	50 348	3 %
Tilikauden tulos	530 453	454 217	76 236	14 %

INVESTOINTIOSA

	TA 2026	TA 2027	TA 2028
Yleiset ja muut ulkoalueet			
Puistot ja leikkipaikat	50 000	20 000	20 000
Ohrasaaren perusparannus	200 000		
Satamat ja laiturit	30 000	100 000	30 000
Kiinteistöt			
<i>Korjaukset/saneeraukset</i>			
Virastotalon varavoimahallin katto, porrashuone	90 000		
Kiinteistöjen korjaukset/tutkimukset	300 000	400 000	600 000
- teatteritalo, Ilolan sauna, Kokkola, Pinx, järjestöalo			
Kunnallistekniikka			
Vesi- ja viemärihuolto saneerauskohteet	500 000	400 000	400 000
- Vähkyläntie, vesijohto Kaislakuja -26, Uotintie -27			
Vähkyläntien perusparannus	750 000		
Uotintie perusparannus suunnittelu -26, toteutus -27	40 000	450 000	
Puhdistamon / vedenottamoiden saneeraus	30 000	20 000	20 000
Otamon vedenottamon peruskorjaus			250 000
Asfaltointi	100 000	120 000	120 000
Talasniemi kunnallistekniikka	1 200 000		
Hankinnat			
Lajitteluasema, kameravalvonta, lavat, kontit	30 000	20 000	20 000
Ohjelmistot	15 000	15 000	
Koulun hankinnat	30 000	30 000	30 000
Yhteensä	3 365 000	1 575 000	1 490 000

TULOSLASKELMAOSA

TULOSLASKELMA	TA 2026	Su 2027	Su 2028	TA 2025 + lta	TP 2024	Ero 25/26	Ero %
mukana sisäiset							
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	13 649 601	13 617 502	13 617 502	13 937 082	14 734 852	-287 481	-2,1
Maksutuotot	1 244 420	1 244 420	1 244 420	1 285 299	1 530 673	-40 879	-3,3
Tuet ja avustukset	229 710	87 385	74 800	119 600	907 390	110 110	47,9
Muut toimintatuotot	2 322 785	1 739 535	1 739 535	2 297 693	2 046 798	25 092	1,1
Toimintatuotot	17 446 516	16 688 842	16 676 257	17 639 674	19 219 713	-193 158	-1,1
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-10 858 427	-10 841 128	-10 828 668	-11 705 685	-11 705 007	847 258	-7,8
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-2 024 104	-2 020 589	-2 018 937	-2 210 466	-2 182 400	186 362	-9,2
Muut henkilösivukulut	-406 161	-405 662	-404 915	-555 896	-407 147	149 735	-36,9
Palvelujen ostot	-8 077 396	-7 372 037	-7 368 485	-7 743 531	-7 067 297	-333 865	4,1
Aineet, tarvikkeet, ta	-1 102 477	-1 019 877	-1 019 177	-1 338 978	-1 046 297	236 501	-21,5
Avustukset	-2 803 336	-2 703 336	-2 703 336	-2 236 800	-2 603 318	-566 536	20,2
Muut toimintakulut	-1 968 329	-1 919 994	-1 919 227	-1 837 586	-1 659 414	-130 743	6,6
Toimintakulut	-27 240 230	-26 282 623	-26 262 745	-27 628 942	-26 670 880	388 712	-1,4
TOIMINTAKATE	-9 793 714	-9 593 781	-9 586 488	-9 989 268	-7 451 167	195 554	-2,0
Verotulot	7 732 000	7 758 000	7 918 000	7 609 000	7 473 796	123 000	1,6
Valtionosuudet	3 778 795	3 161 755	3 161 755	4 065 301	3 784 199	-286 506	-7,6
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot		0	0		87 280	0	
Muut rahoitustuotot	160 000	160 000	160 000	170 000	206 659	-10 000	-6,3
Korkokulut	-20 000	-20 000	-20 000	-36 300	-54 725	16 300	-81,5
Muut rahoituskulut	0	0		-12 000	-28 210	12 000	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	140 000	140 000	140 000	121 700	211 004	18 300	13,1
VUOSIKATE	1 857 081	1 465 974	1 633 267	1 806 733	4 017 832	50 348	2,7
Suunn.mukaiset poistot	-1 326 627	-1 206 620	-1 206 620	-1 277 516	-1 275 537	-49 111	3,7
Pysyvien vast. arvon.al.					-61 494		0,0
Satunnaiset erät	0			-75 000			0,0
TILIKAUDEN TULOS	530 454	259 354	426 647	454 217	2 680 801	76 237	14,4
Poistoeron lis.(-)tai väh	418 375	418 375	418 375	349 107	-846 480	69 268	16,6
Varausten lis.(-)tai väh.		0	0	0	250 000	0	0,0
						0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (A)	948 829	677 729	845 022	803 324	2 084 321	145 505	15,3

RAHOITUSOSA

RAHOITUSLASKELMA	TA 2026	Su 2027	Su 2028	Ta 2025 + lta	TP2024	Ero 25/26	Ero %
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	1 857 081	1 465 958	1 633 267	1 806 733	4 017 833	50 348	2,711
Satunnaiset erät	0			-75 000	0	75 000	
Tulorahoituksen korjaus				0	0	0	
yht.	1 857 081	1 465 958	1 633 267	1 731 733	4 017 833	125 348	6,75
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-3 365 000	-1 575 000	-1 490 000	-2 487 000	-2 976 352	-878 000	26,09
Rah.osuudet investointi					228 335		0
Pysyvien vastaavien	0			120 000	636 356		0
luovutusvoitot							
Toiminnan ja invest.	-1 507 919	-109 042	143 267	-635 267	1 906 171	-872 652	57,87
rahavirta							
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	-370 000						
Lainakannan muutokset							
Pitkäaik.lainojen lis.	0	0	0	644 000	0	-644 000	0
Pitkäaik.lainojen väh.	0	0	0	-8 733	0	8 733	0,00
Lyhytaik.lainojen	0	0	0		-8 184		0
muutos							
yht.	-370 000	0	0	635 267	-8 184	-1 005 267	271,7
Muut maksuvalmiuden							
muutokset							
Toimeksiant.var.ja po:n					-8 874		0
Saamisten muutos					8 552		0
Korottomien velkojen mu					-192 915		0
					-193 236		0
Rahoituksen rahavirta	-370 000	0	0	635 267	-201 421	-1 005 267	271,7
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 877 919	-109 042	143 267	0	1 704 750	-1 877 919	0

SYSMÄ

Sysmän kunnanviraston osoite: Valittulantie 5, 19700 Sysmä www.sysma.fi
puh. 03 84310

LIITE : TILIKARTTA

Sysmän kunta

Tililuettelo

Sivu 1 / 14

1	Vastaavaa
10	Aineettomat hyödykkeet
1001	Vesihuoltolait.ohjelmat
1005	Tietokoneohjelmistot
1006	Muut aineettomat oikeudet
1010	Muut pitkävaikutteiset menot
1011	Vesihuoltolait.liittymismaksut
1012	Konserniliikearvo
1013	(Sis.) Liittymismaksut
1020	Ennakkomaksut (aineettom.hyöd)
11	Aineelliset hyödykkeet
1100	Maa- ja vesialueet
1102	Kiinteistöjen liittymismaksut
1103	Vesihuoltolaitoksen maa-alueet
1104	Kiint. vuokraoikeudet/liittym
1105	Maa- ja vesial.arvonkor.
1115	Asuinrakennukset
1116	Muut rakennukset
1118	Hallinto- ja laitosrakennukset
1120	Tehdas- ja tuotantorakennukset
1121	Vesihuoltol. Rakennukset
1130	Kiinteät rakenteet ja laitteet
1131	Johtoverkostot
1141	Vesihuoltol. Johtoverkostot
1150	Muut kiinteät rakenteet ja
1151	Vesihuoltol. muut kiinteät
1160	Kuljetusvälineet
1165	Tietokonelaitteet
1166	Viestintälaitteet
1170	Muut koneet ja kalusto
1171	Vesihuoltolait. muut koneet ja
1180	Luonnonvarat
1184	Arvo- ja taide-esineet
1187	Muut hyödykkeet
1190	Ennakkomaksut
1195	Keskeneräiset hankinnat
1196	Keskeneräiset Rakennukset
12	Käyttööm. paperit ja sijoitukset
1200	Osakkuusyhteisöosakkeet ja -os
1201	Yhteisyhteisöosakkeet ja osuud
1202	Muut osakkeet ja osuudet
1204	Tytäryhteisöosakkeet ja -osuud
1205	Asunto-osakkeet tytäryhteisöis
1206	Kuntayhtymäosuudet
1209	Liikelaitosten peruspääomaos.

1210	Muiden taseyks. peruspääomaosu
1212	Muut osakkeet ja osuudet
1213	Muut asunto-osakkeet
1214	Osakkeiden ja osuuksien arvonn
1222	Jvk-lainasaamiset
1237	Pääomalainasaamiset
1239	Muut lainasaamiset
1247	Muut saamiset
1248	Liittymismaksut palautettavat
1249	Vesihuoltolaitoksen liittymism
14	Vaihto-omaisuus
1410	Välitetyt valtion lainat
1411	Asuntolainojen korkosaamsiet
1420	Muut valtion toimeksiannot
1440	Lahjoitusrahastojen varat
1450	Itsenäistymisvarat
1460	Muut toimeksiantojen varat
15	Saamiset
1500	Aineet ja tarvikkeet
1530	Keskeneräiset tuotteet
1550	Valmiit tuotteet
1570	Muu vaihto-omaisuus
1590	Ennakkomaksut (vaihto-om.)
16	Rahoitusomaisuusarvopaperit
1600	P Myyntisaamiset
1630	P Lainasaamiset
1640	P Saamiset kunnilta ja ky (LL)
1650	Pa.lainasaamiset muilta
1680	Pa.muut saamiset
1688	P Muut saamiset
1711	P Siirtyvät korot
1712	P Muut siirtosaamiset
1760	L Saamiset kunnilta ja ky (LL)
17	Rahoitusomaisuus
1720	Myyntisaamiset
1730	Muut lyhytaik.myyntisaatavat
1739	Sisäiset myyntisaamiset
1745	R/Lomatoimen saamiset
1746	Vesihuoltolaitoksen saamiset
1748	Jätehuollon saamiset
1750	Lainasaamiset
1755	Approval sis myyntisaamiset
1768	(Lyh.)pa.lainoista muilta
1779	Muut lyhytaik. Lainat
1780	Menojen selvittelytitli
1781	Muut lyhytaikaiset saamiset
1801	Alv-saam maahantuonti vähennys
1802	Alv-saam maahantuonti palautus
1803	Alv-saaminen EU vähennys
1804	Alv-saaminen EU palautus

1805	Alv-saaminen rak.palv. väh.
1806	Alv-saaminen rak.palv. pal.
1807	Alv-saaminen vähennysjärj.
1808	Alv-saaminen palautusjärj.
1809	Alv-saam.lask.palaut 5%
1810	Alv-saaminen
1816	Siirtyvät korot
1821	Palvelutalon selvittely
1822	Sysmän Toimintakeskus
1824	Sote-selvittelytili
1828	Myyntireskontran välitili
1829	Muut siirtosaamiset
1842	Palautuskelpoinen alv-saatava
1872	Lyh.aik.siirtos.kunnilta ja ky
18	Vapaa
1830	Osakkeet ja osuudet
1855	Sijoitukset kuntatodistuksiin
1858	Sisäiset rahasiirrot
1860	Sijoitukset muihin rahamark.in
1870	Jkv-saamiset
1873	Lyh. siirtosaamiset valtiolta
1891	Rahasto-osuudet
1892	Muut arvopaperit
1920	Sysmän Sp kantarahastosijoitus
19	Vapaa
1900	Rahat ja pankkisaamiset
1961	Sp 39098
1962	Sp 22245
1963	OP 2174
1964	OP 220735
1967	SP 215858
1970	DB 16740386
1983	SEB
2	Vastattavaa
20	Oma pääoma
2000	Peruspääoma
2015	Muut omat rahastot
2020	Arvonkorotusrahasto
2040	Ed.tilikausien yli-/alijäämä
2041	Lask. ed.tilik. yli-/alijäämä
2050	Tilikauden yli-/alijäämä
2051	Laskennallinen tilik. yli-alij
2091	Vesihuoltol.yli/alijäämä
21	Kertynyt poistoero
2100	Poistoero
2110	Muut vapaaehtoiset varaukset
2120	Eläkevaraukset
22	Vapaaehtoiset varaukset
2210	Elatusapujen välitystili
2212	Rintamavet.kotona asumista tuk

2213	Sotainvalidit
2214	Yksinyrittäjän avustus, korona
2221	Lukion opiskelijakunta
2222	Sysmän ala-asteiden stipendi-
2223	Lahjoitusvarat Matriikkelitili
2224	Koulun oppilaskunta
2225	Lahjoitusvarat/Laine
2226	Lahjoitusvarat/Sormunen
2227	Lahjoitusvarat/Lievonen
2228	Lahjoitusvarat/Sihvola
2229	Lahjoitusvarat/Roos
2230	Ester-kodin TV/avustus SP-19
2231	Lahjoitusvarat/Holappa
23	Pakolliset varaukset
2130	Muut pakolliset varaukset
2131	Purkuvaraus
2300	Välitettävät valtion lainat
2310	Välitetyt valtion lainat
2320	Muut valtion toimeksiantojen p
2325	Lahjoitusrahastojen pääomat
2330	Muiden toimeksiantojen pääomat
24	Arvostuserät
2311	(Pa.)Säästöpankit
2312	(Pa.)Osuuspankit
2324	(Pa.)Kuntarahoitus Oyj
2400	P Joukkovelkakirjalainat
2410	P Lainat rah- ja vakuutuslaito
2415	P Lainat kunnat/kuntayhtymät (
2420	P Lainat julkisyhteisöiltä
2430	P Lainat muut luotonantajat
2449	P Saadut ennakot
2451	Vesilaitoksen liittymismaksut
2452	Viemärlait. Liittymismaksut
2457	P Ostovelat
2458	P Korottomat kunnalta / ky (LL
2460	P Johd.sop.per.vast.ot.kät.vak
2461	Muut pitkäaik. Velat
2469	P Liittymismaksut ja muut vela
2470	P Siirtovelat
2665	Muu ostovelat
2669	Oman Vesihuoltolaitoksen velat
25	Pitkäaikainen vieras pääoma
2500	Joukkovelkakirjalainat
2501	Lyh osuus Joukkovelkakirjalain
2510	Lainat rah- ja vakuutuslaitokse
2511	Lyh osuus rah ja vakyhtiölaina
2515	Lainat kunnat/kuntayhtymät (LL
2516	Lyh osuus kunnalta ja kuntayht
2520	Lainat julkisyhteisöiltä
2521	Lyh osuus julkisyhteisöiltä

2525	(Lyh.)muille kotim.rahoitus-
2526	(Lyh.)vesihuoltol.muille kotim
2530	Lainat muilta luotonantajilta
2531	Lyh osyys muut luotonantajat
2540	Saadut ennakot
2542	Varhemaksuvelka
2545	Ostovelat
2550	Korottomat velat kunnilta/ ky
2552	Kom myynnin välitili
2554	Alv:n välitili
2555	Alv-velka yhteisö EU
2556	Alv-velka
2557	Maahantuonnin alv-velka
2558	Alv-velka oma käyttö
2559	Alv-velka rak.palvelut kääntei
2560	Jätehuollon selvittelytili
2561	Palkkojen selvitystili
2562	Nettopalkkavelat
2563	Ulosottovelat
2564	Puoluejäsenmaksuvelat
2565	Ay-jäsenmaksuvelat
2566	Ennakkonpidätysvelat
2567	Työnantajan sairausvakuutus
2568	Liittymismaksuvelat
2569	Muut velat
2570	Työntekijän TyEL-maksut
2571	Työnantajan vapaa-ajan tapatur
2572	Työnantajan tapaturmavakuutus
2573	Ta:n työttömyysvakuutusvelka
2574	Työntekijän työttömyysvakuutus
2575	Työnantajan JuEL(KuEL)-maksut
2576	Työntekijän JuEL(KuEL)-maksut
2577	Työnantajan JuEL(VaEL)-maksut
2578	Työntekijän JuEL(VaEL)-maksut
2579	Siirtyvät korot
2580	Lomapalkkajaksotus, palkat
2581	Lomapalkkajaksotus, sivukulut
2589	Muut siirtovelat
2590	Työnantajan TYEL-maksut
2591	Valtionosuusennakot
2614	Pyörästystili
2725	Varhe- ja eläkemenoper.kuel
2730	Työttömyysvakuutusmaksut
2731	Palkansaajan työttöm. vakuutus
2735	Tapaturmavakuutusmaksut
2736	Taloudellinen tuki
2811	Muut takuut
2820	Tulojen selvittelytili
2988	Pysyvien vast.myyntin aputili
26	Lyhytaikainen vieras pääoma

2455	(Sis.) Liittymismaksut, velat
28	Vapaa
2800	Sosiaalitoimen välitystili
2801	Lastensuojelun välitystili
2810	Takuuvuokrat
2815	Rakennusvalvonnan vakuusmaksut
2831	Talouststo.selvittelytili
2832	yo kirjoitusmaksut/selvittelyt
2833	Kirjaston maksujen selvittelyt
2890	Ostoreskontran välitili
2895	M2:n välitili
2896	Luottokorttiosojen välitili
2943	Siirtyvät korot muille
2960	Muut siirtovelat kunnille ja k
2962	Muut siirtovelat valtiolle
3	Liiketoiminnan tuotot
30	Verollinen myynti
3005	Myyntituotot
3010	Korvaustuotot valtiolta
3020	Kotikuntakorvaustuotot
3025	Muut yht.toim.korv. kunnilta
3032	Oppisopimuskoul.korv. /kunta
3060	Kotikuntakorvaukset kuntayhtym
3070	Liiketoiminnan tuotot (LL)
3200	Myyntituotot muilta
3290	(Sis.) Myyntituotot
32	Alennukset
3298	(Vyör.erä) Vyörytetyt tulot
3299	Aktivoidut myyntituotot
33	Luottotappiot
3300	Tuet ja avustustuotot muilta
3350	Tuet ja avustustuot. muilta ku
3390	Palkkatukituotot
34	Muut myynnin oikaisuerät
3295	Muut maksutuotot
3400	Muut maksutuotot
3405	Ateriamaksut asiakkailta
3411	Terveystenhuollon asiakasmaksut
3420	Sosiaalipalvelujen asiakasmaks
3440	Maa- ja vesial. vuokrat
3450	Rakennusvalvonta- ja tarkastus
35	Valmisteverastojen muutos
3521	Vak.yht. vahinkovak.korv.tuoto
3530	Muut tuotot
3533	Liiketoiminnan muut tuotot (LL
3536	Sakko- ja uhkasakkotuotot
3560	Tuet ja avustukset kunta/ky (L
37	Vapaa
3496	(Sis.) Rakenn. ja huon. Vuokra
3497	(Sis.) Muut vuokratuotot

3498	Muiden rak. vuokratuotot
3499	Muut vuokratuotot
3700	Maa- ja vesial. vuokratuotot
3710	Asuntojen vuokratuotot
3720	Muiden rak. vuokratuotot
3730	Koneiden ja kaluston vuokra-
3740	Muut vuokratuotot
3780	Käyttöomaisuuden myyntituotot
3790	Muut tuotot
3900	Valmistus omaan käyttöön
4	Aineet, tarvikkeet ja tavarat
40	Vähennyskelpoiset ostot
4000	Maksetut palkat ja palkkiot
4001	Sijaisten palkat
4002	Tuntipalkat
4003	Erilliskorvaukset
4005	Kokouspalkkiot
4006	Työllistettyjen palkat
4060	Jaksotetut palkat ja palkkiot
4065	Aktivoidut palkat ja palkkiot
4080	Luontoisetujen vastatili
4081	Puhelinedut
4082	Ravintoedut
4083	Autoedut
4084	Asuntoedut
4085	Polkupyöräetu
4094	Perhevapaakorvaukset
4110	Eläkevakuusmaksut
4111	JuEL, palkkaperusteinen
4112	KuEL, eläkemenoperusteinen
4113	VAEL- maksut
4114	Varhe-maksut
4130	Jaksotetut eläkekulut
4135	Aktivoidut eläkekulut
4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmak
4200	Sairasvakuutuskorvaukset
4210	Tapaturmakorvaukset
4211	Työnantajan sosiaaliturvamaksu
4212	Työttömyysvakuutusmaksut
4213	Tapaturmavakuutusmaksut
4214	Taloudellinen tuki
4215	Vap.eht. tapaturmavak.maksut
4219	Muut sosiaalivakuutusmaksut
4230	Muut henkilösivukulut
4305	Valtio/asiakaspalvelujen ostot
4310	Kunnat/asiakaspalvelujen ostot
4320	Kuntayhtymät/asiakasp. ostot
4326	Palvelutuot. Kuljetusmaksut
4349	(Sis.) Tsto- ja asiantunt. pal
4382	(Sis.) Puhtaanapito/pesulapalv

4383	(Sis.)Jätevesi
4384	Haja-asutusalueen jätekeräys
4385	Lajitteluaseman muut kulut
4391	(Sis.)Rakenn. ja al. k-pito/ki
4422	Koulukuljetukset
4423	Muut oppilaskuljetukset
4432	Henkilöstön työterveyshuolto
4435	Työterveyshuollon palautukset
4442	Henkilöstön koulutus
4443	Henkilöstön lahjat
4452	Jäsenmaksut kuntien keskus-
4453	Osuus maakunnan liitoille
4471	(Sis.) Muut palvelut
4472	(Vyör.) Tukipalv./atk.talous,
4511	Koulujen oppikirjat
4514	Lehdet ja elokuvat
4515	Kirjaston kirjaostot
4571	(Sis.)Vesi
4581	(Sis.) Kalusto
4912	(Sis.) Kokous- yms.kulut
43	Toimituskulut ja rahat
4300	Asiakaspalvelujen ostot
4315	Palvelusetelit
4340	Asiantuntijapalvelut
4341	Toimistopalvelut
4342	ICT-palvelut
4343	Puhelin- ym.telekulut
4344	Rahoitus- ja pankkipalvelut
4346	Työvoiman vuokraus
4348	Tulkkaukspalvelut
4350	Painatus, ilmoitukset, markkin
4360	Posti- ja kuriiripalvelut
4370	Vakuutukset
4380	Puhtaanapito- ja pesulapalvelu
4381	Jätevesimaksut
4390	Rak.ja al.rak.-ja kunn.pitopal
4400	Kon. kal. laitt. ja rak.kunn.p
4410	Majoitus- ja ravitsemupalvelut
4420	Matkustus- ja kuljetuspalvelut
4421	Henkilöstön matkustuspalvelut
4430	Sosiaali- ja terveysterveyst
4440	Koulutus- ja kulttuuripalvelut
4445	Koulutuskorvaukset työnantajil
4450	Osuus verotuskustannuksiin
4460	Muut yhteistoimintaosuudet
4470	Muut palvelut
4480	Aktivoidut palvelujen ostot
45	Ulkopuoliset palvelut
4500	Toimisto- ja koulutarvikkeet
4510	Kirjallisuus

4520	Elintarvikkeet
4530	Vaatteisto
4533	Lääkkeet
4534	Hoitotarvikkeet
4550	Puhdistusaineet ja -tarvikkeet
4560	Poltto- ja voiteluaineet
4568	Lämmitys
4569	Sähkö ja kaasu
4570	Vesi
4580	Kalusto
4590	Rakennusmateriaali
4600	Muu materiaali
4640	Pysyviin vst. akt. aineet. tar
4670	Varastojen lisäys/vähennys (LL
47	Vapaa
4710	Omaishoidon tuki
4712	Kotihoidon tuki
4713	Kotihoidon kuntalisä
4714	Yksityisen hoidon tuki
4715	Yks.hoidon tuen kuntalisä
4716	Osittainen ja joustava hoitora
4721	Täydentävä toimeentulotuki
4722	Ehkäisevä toimeentulotuki
4723	Täyd. ja ehk. toim.tuk. tak.pe
4730	Starttiraha
4739	Muut avustukset kotitalouksill
4742	Avustukset yhteisöille
4746	Työnantajan palkkatuki
4748	Kunnan rah.osuus työttömyyst.
4750	Muut avustukset yhteisöille
48	Vapaa
4810	Maa-/vesialueiden vuokratulut
4820	Rak.-/huoneistojen vuokratulut
4830	Koneiden/laitteid. vuokratulut
4890	Muut vuokratulut
4899	Aktivoidut vuokratulut
49	Vapaa
4901	Jätevero
4910	Muut välill. ja välittöm.verot
4911	Edustus- ja kokouskulut
4913	Kunnanjohtajan käyttövarat
4914	Jäsenmaksut
4920	Pysyv.vastaav.hyöd.luovutustap
4921	Luottotappiot toimintatuotoist
4930	Takaustappiot
4931	Takauskorv. takaisinperinnät
4935	Vahingonkorvauskulut
4940	Muut toimintakulut
4990	Aktivoidut muut kulut
5	Muut muuttuvat kulut

50	Palkat ja palkkiot, muuttuvat
5000	Kunnan tulovero
5100	Kiinteistövero
5200	Osuus yhteisöveron tuotosta
5400	Muut verotulot
55	Vapaa
5501	Kunnan peruspalv. valt.osuus i
5502	Verotuloihin perustuva valt.os
5510	Harkinnanvarainen valtionos. k
5701	Opetus- ja kultt. muut valtion
5850	Muut valtionosuudet
5890	Verotulomenetyksen korvaus
6	Kiinteät kulut
60	Kiinteät kulut
4891	(Sis.) Rakennusten ja huoneist
6040	Korkotulot antolainoista
6050	Muut korkotulot
6055	Korkojohd.korkotuotot suojaava
61	Palkat ja palkkiot, kiinteät
6100	Osinkotuotot ja osuusp.om.kor.
6115	Korvaustuotot peruspääomasta
6116	Korvaustuotot jäännöspääomasta
6120	Verotil.korkotuotot/korotukset
6130	Viivästyskorkotulot
6140	Perusp.korkotuotot ky:ltä
6150	Kurssivoitot rahoituslainoista
6160	Arvopapereiden luovutusvoitot
6169	Korkojohd. tuotot ei suojaava
6170	Muut rahoitustuotot
6176	Takausprovisiotuotot
6180	Arvonalent.palautumiset
62	Sosiaalikulut, kiinteät
6250	Korkokulut kunnalle/Ky:lle (LL
6255	Korkokulut pitkäaik.lainoista
6270	Korkojohd. liit. kul.ja tuot.
63	Vuokrat
6301	Peruspääoman korkokulut
6304	Korvauskulut peruspääomasta (L
6306	Korvauskulut jäännöspääomasta
6330	Kurssitappiot rah.lainoista
6335	Arvopapereiden luovutustappiot
6360	Arvonai.vaiht.vast.rah.arvop.
6370	Arvonai.pys.vast.sij. pl. t.a.
6379	Korkojohd. kulut ei-suojaava
6380	Muut rahoituskulut
6501	(Sis.) Muut kulut
68	Muut liikekulut
6105	Annetut akordit ja kons.avustu
6256	Korkokulut lyhytaik.lainoista
6257	Verotilityskorkokulut

6258	Viivästyskorkokulut
6375	Pankkipalvelumaksut
69	Vapaa
4909	Arvonlisävero
6200	Arvonlisävero
7	Poistot
70	Poistot
9000	Poistot aineettomista oikeuksi
9010	Poistot muista pitkävaikutteis
9020	Poistot rakennuksista
9030	Poistot kiinteistä rakenteista
9040	Poistot koneista ja kalustosta
71	Vapaa
7180	Kertaluonteiset poistot
7190	Pys.vast.hyöd.luov.voitot/tapp
72	Vapaa
7230	Pys.vast.arvonalentumiset
7240	Muut arvonalentumiset
8	Rahoituserät
80	Korkotuotot
8000	Pys.vast.hyödyk.luovutusvoitot
8010	Omistussuoksien luovutuks.
8020	Vah.korv.takauskorv.sop.sakot
8050	Muut satunnaiset tuotot
8191	(Sis.)Muut rahoitustuotot
81	Muut rahoitustuotot
8100	Pys.vast.hyödyk.luovutustappio
8150	Muut satunnaiset kulut
8380	(Sis.)Korvaus peruspääomasta
82	Korkokulut
8310	Ei käytössä
83	Muut rahoituskulut
8361	Ei käytössä
85	Satunnaiset tuotot
8500	Poistoeron lisäys (-)
8550	Poistoeron vähennys (+)
86	Satunnaiset kulut
8600	Varausten lisäys (-)
8650	Varausten vähennys (+)
87	Poistoeron muutos
8700	Rahastojen lisäys (-)
8750	Rahastojen vähennys(+)
8760	Tuloverot (LL)
8800	Tilikauden yli-/alijäämä